

B) Potvrzení o zaměstnání.

Podle § 44, odst. 1., zák. č. 154/1934, je zaměstnavatel povinen vydati zaměstnanci při skončení pracovního poměru písemné potvrzení o době a způsobu zaměstnání. Zápis a poznámky, které by ztížily zaměstnanci najít nové místo, nejsou dovoleny. Tožto potvrzení (vysvědčení) o zaměstnání vydává se tudíž na konci pracovního poměru. Je lhostejné, zda pracovní poměr skončil výpovědí či předčasným zrušením z některého z důvodů uvedených v §§ 33, 34 zákona.

Minimální obsah potvrzení o zaměstnání jest stanoven zákonem. Bude to především nadpis »Potvrzení o zaměstnání«, nebo »vysvědčení«, kterýžto termín jest běžnější, jméno zaměstnancovo, údaj, od kdy do kdy byl zaměstnán, údaj o způsobu zaměstnání, a to co možná podrobný, a podpis zaměstnavatelův, při čemž, pokud se jedná o protokolovanou firmu, může zaměstnanec požadovati podpis firemní.

Zákon výslovně mluví o době a způsobu zaměstnání.

Dobou zaměstnání rozumí se doba od faktického nastoupení pracovního poměru do okamžiku jeho faktického skončení. Nebude zde tudíž rozhodným snad moment uzavření pracovní smlouvy, nýbrž moment, kdy skutečně práce byla nastoupena. Nebude ovšem mnoho sporu o tom, kdy pracovní poměr započal, ovšem jednou z nejožehavějších, v zákoně ne dosti jasně upravených otázek, je otázka, do kdy zaměstnání ve smyslu § 44 zákona trvá. U pracovních poměrů končících výpovědí, i když konec výpovědních lhůt spadá v jedno s dovolenou, nebo s některou přecházkou v práci ve smyslu §§ 19—24 zákona,

sluší míti za to, že vysvědčení musí zaměstnavatel vystaviti zaměstnanci až do konce výpovědní lhůty. Ovšem musí se jednat o výpověď řádnou a o některý z důvodů, uvedených v §§ 19—24, nebo o dovolenou.

Sporná jest ovšem otázka, co se stane, jestliže zaměstnanec nedostane výpověď s dodržením lhůt § 31 zákona, a jestliže svého zaměstnavatele o dodržení řádných výpovědních lhůt zažaluje a ve sporu obstojí. Obdobný případ nastane, jestliže zaměstnanec jest s okamžitou platností propuštěn, resp. opustí zaměstnání ve smyslu § 33 zákona, domáhá se zaplacení služného až do konce výpovědní lhůty a ve sporu obstojí. Jsou nasnadě dvě eventualy: Buď zaměstnanec má nárok na vysvědčení do dne, kdy zaměstnání skutečně opustil, anebo v případech §§ 33—34, kdy nárok zaměstnance stává po právu až do konce výpovědní lhůty smluvené či zákonné.

Herrmann-Otavský-Srb (Str. 426 komentáře) praví, že »zákon nemluví tu o poměru pracovním, nýbrž o činnosti zaměstnance; nepotvrzuje se tudíž doba právního trvání smluvního poměru, nýbrž doba faktické práce«. Zato však nastává skončení poměru předčasným jeho zrušením, třeba i bez důležitých důvodů, jak prokazuje zejména § 38 zák. Tento názor podporuje ovšem hlavně i potřeba praktického života, kde působily by značné zmatky, kdyby zaměstnanec prokazoval se vysvědčeními dvou nebo dokonce několika zaměstnavatelů o téže době pracovní. Ovšem na druhé straně jest zaměstnanec, je-li doba zaměstnání končí mimo obvyklou výpovědní lhůtu, v nevýhodě, ježto tato okolnost vzbuzuje sama o sobě podezření zaměstnavatelovo o důvodech, jež vedly k rozvázání pracovního poměru.

(Pokračování.)

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151.

981.

Skutečnost, že zástupcova zprostředkovací činnost byla omezena na určitý obvod, že se zavázal docílití určitý minimální odbyt a zasílání o výsledku návštěv zevrubné zprávy, nesvědčí samo o sobě, že tu byl služební poměr. Rozh. nejv. soudu z 20. IX. 1934, č. j. R I 975/34-1, Sb. min. sprav. 81.

...není ani na závalu, že žalobci byly smlouvy uloženy určité závazky, zejména že jeho zprostředkovací činnost byla omezena na určitý obvod, že se zavázal docílití určitý minimální odbyt, žalovanému o výsledku svých návštěv zasílat zevrubné zprávy, pokud se týče zasílati mu denní zprávy a p. Neboť tyto okolnosti ani jednotlivě, ani v celku nenavědčují tomu, že žalobce byl jako zástupce přijat do služeb žalovaného jako jeho zaměstnanec a veškeré tyto smluvní pod-

mínky se srovnávají i s poměrem samostatného agenta a nelze z těchto závazků odvozovati podřízenost žalobcovu proti žalovanému. Vždyť vázanost dvoustrannou smlouvou nelze ztotožňovat s podřízeností rozkazům zaměstnavatelovým, jakou předpokládá služební (pracovní) poměr.

§ 1153.

982.

Zavázal-li se zaměstnavatel hraditi důchodovou daň za svého zaměstnance, vztahuje se tento závazek i na přírážku k důchodové dani podle zák. č. 177/1931 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 11. IV. 1935, Rv I 2400/33-1.

...I další napadený právní názor odvolacího soudu, že ujednání o placení důchodové daně žalovaným společenstvem se vztahuje i na přírážku k důchodové dani — jest správný. V § 6 zákona ze dne 28. listopadu 1931, č. 177 Sb. z. a n., bylo zcela jasně vysloveno, že přírážka, zavedená řečeným zákonem, jest součástí důchodové da-

ně, a jen jako důsledek bylo stanoveno, že platí pro ni obdobně ustanovení zákona o pří-
mých daních platná pro daň důchodovou. Rovněž
k důvodové zprávě k vládnímu návrhu řečeného
zákona (tisk. 1465, posl. sněmovna N. S. R. Č.
1931) jest k § 6 uvedeno, že z povahy věci plyne,
že přírážka je akcesoriem hlavní daně, a z toho
se dovozuje, že pro ni platí veškerá ustanovení,
týkající se daně důchodové. Doslov zákona i dů-
vodová zpráva svědčí tudíž pro to, že přírážku
k důchodové dani jest pokládati za část důcho-
dové daně nejenom pro obor finančního práva,
nýbrž i s hlediska práva občanského,
zejména pokud jde o výklad smlouvy.

§ 1153.

983.

Zaměstnanec není povinen, aby sám zrušil slu-
žební poměr, nesouhlasil-li s jednostrannou zmé-
nou smluvních podmínek, provedenou zaměstna-
vatelem; v setrvání v práci nelze spatřovati sou-
hlas s takovou jednostrannou změnou. Rozh. nejv.
soudu z 10. I. 1935, č. j. Rv I 2737/34-1. Sb. min.
sprav. č. 84.

Bylo zjištěno nižšími soudy, že žalobce po té,
když mu byly Janem H. sděleny změněné smluvní
podmínky, pracoval sice dále, bral sníženou
mzdu, avšak že opětovně prohlašoval, že se sní-
ženou mzdou nesouhlasí, že si to musí se zaměst-
navatelem vyjednat i o tom promluvit. V tomto
chování žalobcově nelze spatřovati, jak má za to
dovolatelka, výslovný souhlas žalobcův se zmé-
nou mzdových podmínek, ba nelze z něho ani
usouditi, že by byl žalobce konkludentním činem,
veškerou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč.
zák.), dal najevo, že souhlasí s novou úpravou
mzdy.

Žalobce mohli trvati na dosavadních smluvních
podmínkách a nebyl povinen, aby sám zrušil slu-
žební poměr, nesouhlasil-li s jejich jednostrannou
změnou. Bylo naopak na Janu H. jako zástupci
žalovaného, aby si zjednal jasno přímým dotazem
na žalobce, zda přistupuje na nové mzdové pod-
mínky, a aby se pak podle odpovědi žalobcovy
zachoval, totiž dal mu v případě záporné odpo-
vědi výpověď, jak mu to bylo příkázáno majite-
lem žalované firmy.

Ježto, jak dovoděno, žalobce nesouhlasil se
změnou mzdových podmínek, je vycházející z toho,
že pracoval i nadále za dosavadních mzdových
podmínek a právem mu proto nižší soudy pří-
soudily nedoplatek mzdy, poměrnou část remun-
erace a nezkrácenou mzdu za dobu dovolené.

§ 1158.

984.

Pracovní poměr mezi stranami byl mlčky zrušen
tím, že zaměstnavatelka odňala zaměstnanci ve-
dení prodejny a zaměstnanec pak písemně po-
tvrdil, že nemá za ní žádných požadavků z ja-
kéhokoliv titulu a že je úplně vyrovnán a nemá
žádných jiných pohledávek, než uvedených ve
vyúčtování; zvláštní výpovědi služebního poměru
nebylo tu třeba. Rozh. nejv. soudu z 13. X. 1934,
č. j. Rv II 732/34, Sb. min. sprav. č. 79.

Právní mylnost (§ 503, č. 4 c. ř. s.) spatřuje
dovolatel v tom, že odvolací soud dospěl k zá-
věru, že smlouva služební, uzavřená mezi spor-
nými stranami dne 1. července 1931, byla obou-
strannou dohodou dne 1. října 1931, pokud se
týká 3. října 1931 zrušena. Leč nižší soudy zjis-
tily, že žalobci byla začátkem října 1932 odňata
jim dosud vedená prodejna v D., že byl sepsán
předávací protokol ze dne 1. října 1931, v němž
žalobce potvrdil, že mimo salda 3.972 Kč nemá

za žalovanou firmou žádných požadavků, ať již
z jakéhokoliv titulu a že konečně žalobce ve vy-
účtování ze dne 3. října 1931 potvrdil vlastnoru-
čním podpisem, že se žalovanou firmou je úplně
vyrovnán a nemá za žalovanou žádných jiných
než ve vyúčtování uvedených a vyrovnaných po-
hledávek. Tyto skutečnosti nepřipouštějí podle
zásady § 914 obč. zák. jiného výkladu, než že
podle úmyslu stran dosavadní služební poměr
žalobcův měl být zrušen a jeho nároky definitivně
upraveny, pročež žalobce z této smlouvy již ne-
může odvozovati další nároky.

Byl-li pracovní poměr žalobcův, jak doličeno,
dohodou stran zrušen, nebylo třeba zvláštní vý-
povědi k rozvázání tohoto poměru.

Živnostenští pomocníci

§ 100 ž. z.

985.

Ustanovení pracovního řádu, předloženého podle
§ 128, odst. 2. živn. zákona úřadu k vidování, o
tom, že pracovní poměr lze zrušiti kdykoliv bez
výpovědi a bez udání důvodů, přiči se ustanove-
ním zákona č. 244/1922 Sb. z. a n., a tím i usta-
novení § 100 cit. živn. zákona. Nález nejv. správ.
soudu z 31. X. 1934, č. 6052/33, Boh. A 11514.

St-lka předložila okresnímu úřadu v Užhorodě
pracovní řád, jehož § 9, jednající o zrušení pra-
covního poměru, má toto znění: »Pracovní poměr
může být oboustranně kdykoliv zrušen bez před-
chozí výpovědi a bez udání důvodů. Dělníci pra-
cující v úkolu mohou vystoupiti teprve po dokon-
čení převzaté práce. Nedotčena zůstávají pro tyto
dělníky ustanovení §§ 82, 82a a 83 živn. ř., resp.
korespondující ustanovení živn. zákona pro Slo-
vensko a Podkarpatskou Rus (§§ 120, 121 a 122).
Pracovní poměr považuje se též za zrušený,
jestliže zaměstnanec v pracovní den se nedostaví
do práce, aniž se téhož dne řádně omluvil.«

Výměrem z 19. září 1931 odepřel okresní úřad
udělití žádané visum, poněvadž shledal proti-
zákonnou poslední větu § 9 prac. řádu, podle níž
se pracovní poměr považuje za zrušený, jestliže
zaměstnanec v pracovní den se nedostaví do pra-
ce, aniž se téhož dne řádně omluvil. V důvodech
svého rozhodnutí uvedl okresní úřad, že věta ta
přiči se § 120 živn. zák., podle jehož bodu f)
může zaměstnanec býti propuštěn pouze tehdy,
když práce neoprávněně zanechá, t. j. trvale pra-
ce zanechá anebo trvale zanedbává své povin-
nosti. Cit. ustanovení prac. řádu však může za-
hrnovati v sobě i případ onemocnění pracovníka,
jemuž není možno vždy a za každých okolností
též dne svoji nepřítomnost omluviti.

Odvolání, které st-lka proti tomuto rozhodnutí
podala, zamítl zem. úřad nař. rozhodnutím z 25.
května 1932, a to z důvodů, uvedených v rozhod-
nutí I. stolice, a prohlásil, že též první věta § 9
prac. řádu odporuje § 120 živn. zák., při čemž
poznámenal, že kromě toho, že zmíněná ustano-
vení odporují § 120 živn. zák., jsou i ve vzájem-
ném odporu proti sobě, a sice odporují si věta
první, třetí a poslední (2. odst.) § 9 prac. řádu.
Při tom poznámenal zem. úřad, že § 113 živn.
zák. týká se zrušení smluvního pracovního po-
měru.

O stížnosti podnikatelky, podané do tohoto roz-
hodnutí, uvažoval nss. takto:

Stížnost vytýká především, že žal. úřad vy-
bočil z rámce nař. rozhodnutí okresního úřadu
v U. a odvolání st-lky, když i první větu § 9 prac.
řádu prohlásil za odporující zákonu, kdežto okres.
úřad shledal závadnou pouze větu poslední. Nss.
neshledal tuto námitku důvodnou. Podle § 81
vl. nař., čís. 8/1928 Sb. z. a n., o správ. řízení

může odvolací úřad, rozhoduje o odvolání, nahradit jak výrok, tak i odůvodnění nižšího úřadu svým výrokem aneb odůvodněním a podle toho může v odpor vzaté rozhodnutí v každém směru změnit nebo doplnit. Podle toho byl žal. úřad oprávněn, rozhoduje o odvolání st-lky, doplnit rozhodnutí nižší stolice ještě dalšími důvody, pro které nebylo možno předložený prac. řád vidovati.

Pokud jde o věc samu, odepřel žal. úřad visum prac. řádu jednak z důvodů formálních, jednak z důvodů materiálních. Ze předložený prac. řád nevyhovuje předpisu zákona po stránce formální a že z toho důvodu nemůže podle odst. 2 § 128 živn. zák. býti vidován, dovozuje žal. úřad z toho, že tento prac. řád neobsahuje jasných ustanovení o zrušení prac. poměru, jak to předpisuje § 128 živn. zák. sub lit. h), ježto ustanovení první, třetí a poslední věty § 9 prac. řádu, jednajícího o zrušení prac. poměru, navzájem si odporují. Pokud jde o první a poslední větu § 9 prac. řádu, nss. ovšem neshledal, že by ustanovení těchto věcí navzájem si odporovala. První věta stanoví totiž, že prac. poměr může kterákoli strana a kdykoliv zrušit bez předchozí výpovědi a bez udání důvodů, při čemž má na zřeteli, že zrušení prac. poměru stane se jednostranným projevem vůle té či oné strany. Naproti tomu poslední věta § 9 (2. odst.) má na zřeteli případ zrušení prac. poměru ipso facto bez jakéhokoliv dalšího projevu vůle té či oné strany, směřujícího k rozvázání prac. poměru, jednoduše tím, že zaměstnanec v pracovní den se nedostaví do práce, aniž se téhož dne rádně omluvil. Ustanovení první a poslední věty si tudíž neodporují, neboť první věta upravuje rozvázání prac. poměru projevem vůle jedné ze smluvních stran, kdežto poslední věta má na zřeteli rozvázání prac. poměru i bez takového projevu. První a poslední věta § 9 prac. řádu nejsou také v odporu s větou třetí. Tato vztahuje se na dělníky, zmíněné ve větě druhé (arg. slova »tyto dělníky«), kteří mohou zásadně vystoupiti teprve po dokončení převzaté práce, a smysl této třetí věty je ten, že za předpokladů uvedených v §§ 82, 82a a 83 živn. řádu, resp. §§ 120, 121 a 122 živn. zákona může i pro tyto dělníky, pracující v úkolu, skončiti prac. poměr před dokončením převzaté práce. Z uvedeného plyne, že žal. úřad neprávem odepřel vidovati prac. řád pro domnělý rozpor mezi ustanoveními § 9 pracovního řádu.

Naproti tomu žal. úřad právem uznal, že všeobecné ustanovení prac. řádu, podle něhož může prac. poměr kdykoliv bez předchozí výpovědi a bez udání důvodů býti zrušen, zákonu odporuje. Podle § 100 živn. zák. úprava poměrů mezi samostatnými živnostníky a jejich pomocnými pracovníky, o jaké v daném případě nesporně jde, je zásadně předmětem volné úmluvy stran. Není-li takové úmluvy, rozhodují podle 2. odst. § 100 zvláštní předpisy pro úpravu takových poměrů vydané. K tomu je však připojen dodatek: »ināče platí zákon ze dne 13. července 1922, č. 244 Sb. z. a n.«. Tímto dodatkem je řečeno, že normy zákona z 13. července 1922, č. 244 Sb. z. a n., ná-dále platí. Ustanoveními hlavy VI. živn. zák. nebyla tedy zrušena ustanovení zák. z 13. července č. 244 Sb., platí tedy zejména i pro pomocné pracovníky živnostenské na Slovensku a Podkarpatské Rusi ustanovení §§ 13, 14, 15 a 16 tohoto zákona o lhůtách výpovědních. Tato ustanovení však podle § 25 téhož zákona nemohou býti smloubována ani zrušena ani omezena, a mají tedy povahu norem kogentních. Ustanovení tato vylučují tedy úmluvu, že prac. poměr může býti zrušen kdykoliv bez udání důvodů, a že prac. poměr již tím se ruší, když zaměstnanec nedo-

stává se v pracovní den do práce, aniž se téhož dne rádně omluvil. K zrušení pracovního poměru je naopak zapotřebí výpovědi vázané na určitou minimální lhůtu podle toho, o jakého zaměstnance se jedná a jak dlouho tento ve službě se nachází. Bez výpovědi lze rozvázat pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou jen v případech uvedených v §§ 120 a následující živn. zák. Proto ustanovení prac. řádu, že pracovní poměr lze zrušit kdykoliv bez výpovědi a bez udání důvodů, příčí se ustanovením §§ 13 a násl. a § 25 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n., a tím i ustanovení § 100 živn. zák., jež tato ustanovení výslovně ponechává v platnosti. Odepřel-li proto úřad vidovati prac. řád pro nezákonnost první a poslední věty § 9 prac. řádu, jednal úplně ve shodě se zákonem.

Domovníci

§ 1.

986.

Nejde o domovnícký poměr, jestliže předmětem smlouvy bylo vykonávání veškerých prací spojených s udržováním pořádku, čistoty a bezpečí na pozemku (tennisovém hřišti), majetku klubu a majetku členů klubu. Rozh. nejv. soudu z 15. XI. 1934, č. j. Rv I 2295/34-1, Sb. min. sprav. č. 82.

Neprávem mají dovolatelé za to, že šlo o domovnícký poměr. Zákon ze dne 30. ledna 1920, č. 82 Sb. z. a n., kterým se upravují právní poměry domovníků, vztahuje se podle § 1, odst. 2., jen na osoby, jimž bylo svěřeno vlastníkem domu nebo jeho zástupcem, aby měly dohled na dům, udržovaly v něm čistotu a pořádek a obstarávaly jinaké práce, týkající se správy domu. V souzené věci však podle bodu 4 smlouvy ze dne 18. dubna 1933 se zavázali žalovaní vykonávat veškeré práce spojené s udržováním pořádku, čistoty a bezpečí na pozemku (tennisovém hřišti), majetku klubu a majetku členů klubu. Takovýto právní poměr však není upraven zákonem ze dne 30. ledna 1920, č. 82 Sb. z. a n. Předpisů tohoto zákona, upravujícího zvláštní (speciální) právní poměr, nelze použítí a právní poměry obdobné.

Pracovní doba

987.

I. Do 8hodinové doby pracovní jest započítati také dobu t. zv. pohotovosti.

II. Pevnou přestávkou ve sm. § 3 zák. č. 91/1918 jest přestávka, která jest co do doby trvání pevně stanovena. Nevyžaduje se však, aby nastala každý den ve stejnou hodinu; stačí, je-li v hranicích obvyklé a zvyklostí určované doby denní.

III. Práce pomocné ve sm. § 7, odst. 1. zák. č. 91/1918 nemohou býti započítávány do rámce pravidelné doby pracovní. Nález nejv. spr. soudu z 28. III. 1935, č. 12923/35.

Žalovaný úřad vycházel v daném případě ze skutkového zjištění, že se v podniku stěžovatelově pracovalo týdně 54 hodin, v kramu pak 72½ hod. a shledal v tomto počínání přestupek § 1 zák. č. 91/1918 Sb. o osmihodinné době pracovní. Jak plyne z rozdělení pracovní doby v jednotlivých dnech, převzatého z trestního nálezu prvé stolice, nezapočítal žalovaný úřad do pracovní doby hodinovou přestávku polední, neodčetl však také 25minutové přestávky, jež byly podle tvrzení stěžovatelova poskytovány zaměstnancům k snídání a dopolední a odpolední svačině. Tímto způsobem dospěl žalovaný úřad k výsledku, že pracovní doba přesahovala záko-

nem stanovenou výměru 48 hodin týdně jak v podniku, tak i v krámě a odsoudil stěžovatele pro toto porušení cit. zákona k pokutě 300 Kč, resp. 14 dnů vězení.

K vývodům odvolání uvedl žalovaný úřad, že do pracovní doby nutno započítati nejen čas, po který zaměstnanci skutečně pracují, nýbrž i dobu, po kterou musí býti v závodě pohotoví. Tím vyvrátil námitku stěžovatelova odvolání, poukazující k tomu, že zaměstnanci v krámu nepracují po celých 72½ hod. týdně, ježto krám je sice po tuto dobu otevřen, což však neznamená, že by zaměstnanci ti pracovali v týdnu déle než 48 hodin. Stran pracovní doby zaměstnanců v podniku nevznese stěžovatel v odvolání obdobnou námitku a mohla se tudíž odpověď žalovaného úřadu týkati jen pracovní doby zaměstnanců v krámu. Názor žalovaného úřadu, obsažený v předeslané odpovědi jeho, jest zcela ve shodě s právním názorem, vysloveným nejvyšším správním soudem v četných nálezech (sr. na př. nálezy Boh. A 3067/24 a 6833/27)*). Na názoru tom setrvává soud i v daném případě a odkazuje podle § 44 jedn. ř. na důvody citovaných nálezů, čímž jest vyvrácena námitka stížnosti, jež má za to, že dobu t. zv. pohotovosti nelze započítavati do 8hodinné doby pracovní. Pokud se stížnost dovolává pro své stanovisko nálezu tohoto soudu ze dne 2. října 1923, č. 16.281, Boh. A 2718/23*), přehlíží, že nález ten se neobíral výkladem předpisů zákona č. 91/1918 Sb., nýbrž zákona o závodních výborech, a že proto nemůže přicházeti v úvahu v daném sporu.

Co se pak dále týče nedodržování zákonné pracovní doby v krámu, nemusel se nejvyšší správní soud zabývati otázkou, zda žalovaný úřad právem neodečetl od celkové pracovní doby přestávky a dobu vynaloženou na úklid a pomocné přípravné práce, resp. náhradní volno, neboť i kdyby stanovisko stěžovatelovo jak po stránce právní, tak i po stránce skutkové bylo správné, a doba stěžovatelem tvrzená se skutečně měla od celkové doby 72½ hodin odečísti, přesahoval by zbytek přece ještě vzhledem k tomu, co právě bylo řečeno o době pracovní pohotovosti, 48 hodin týdně. V důsledku toho jeví se stížnost, pokud popírá existenci přestupku zákona o 8hodinné době pracovní v krámu, bezdůvodnou.

Pokud jde o přestoupení cit. zákona v podniku, tvrdí stížnost, že již po odečtení přestávek a tím spíše po dalším odečtení doby vynaložené na úklid a pomocné přípravné práce nedosahovala v kritické době pracovní doba zaměstnanců podniku 48 hodin týdně a že tudíž skutková podstata inkriminovaného přestupku není dána.

O tom uvážil nejvyšší správní soud toto:

Co se přestávek týče, vyslovil žalovaný úřad, že nejde o přestávky pevné, nýbrž o přestávky pohyblivé, které určuje vedoucí oddělení, řídě se při tom postupem práce, a že je proto nelze považovati za přestávky ve smyslu § 3 cit. zákona.

Naproti tomu uvádí stížnost, že pevnost přestávek jest dána již tím, že jsou stanoveny pro

*) Boh. A 2718 (nál. z 2. X. 1923, č. 16.281): Závodní výbory: Pouhá, třeba placená a trvalá pohotovost k práci v závodě nerovná se trvalému zaměstnání podle § 1, odst. 1. zák. o záv. výborech.

Boh. A 3067 (nál. z 8. I. 1924, č. 22.391/23): Skutečnou dobu pracovní ve smyslu § 1, odst. 1. cit. zák., jest vyrozumívati dobu, po kterou dává podle účelu a povahy konkrétního podniku zaměstnanec ve shodě se zaměstnavatelem tomuto svou pracovní sílu k dispozici.

Boh. A 6833 (nál. z 25. X. 1927, č. 3660, v »Práv.«, roč. VII., str. 24): Do pracovní doby jest čítati též pohotovost k pracovním úkonům.

určité každodenně a pravidelně v tutéž dobu se opětuující úkony, totiž pro snídání a obě svačiny a že jsou určeny pracovním řádem, takže je nelze pokládati za pohyblivé a nahodilé.

V tom směru uznal soud stížnost důvodnou.

Zákon č. 91/1918 Sb. stanoví v § 3, že rozděliti pracovní dobu, a to jak denní, tak týdenní, jakož i stanoviti »pevné« přestávky ponechává se dohodě zaměstnavatelů a zaměstnanců. Podle odst. 2. téhož paragrafu musí se nejdéle po pěti hodinách nepřetržité práce poskytnouti přestávka aspoň čtvrt hodiny, u mladistvých zaměstnanců do 18 let již po 4 hodinách. Poslední věta uvedeného paragrafu obsahuje předpis, kdy přestávky mohou odpadnouti.

Co zákon rozumí výrazem »pevné přestávky«, blíže nedefinuje. Výrazu tomu lze přiřkládati dvojí význam. Buď ten, že zákon míní přestávku stanovenou na určitou hodinu, tedy přestávku, která nastane každý den ve stejnou hodinu, není však vyloučen ani výklad, že pevnou přestávku má zákon na mysli přestávku, která co do doby trvání jest pevně stanovena.

Nejvyšší správní soud přiklonil se ve shodě s vývodů stížnosti k výkladu uvedenému na místě druhém.

Zákon ponechal v § 3, jehož obsah shora byl uveden, sice zúčastněným stranám, aby se dohodly o tom, na kolik i na jak dlouhé pracovní přestávky chtějí rozdělit pracovní dobu, omezil však dispositivně tu ve dvojnásobném směru. Jednak tím, že přestávky mají býti pevné, jednak tím, že předepsal sám přestávku po 5, resp. 4 hodinách nepřetržité práce. Z toho, že zákon sám klade prvou pracovní přestávku po 5, resp. 4 hodinách nepřetržité práce, lze souditi, že toliko tato přestávka se musí přimykati k určité hodině denní, u ostatních však že tento požadavek odpadá a že označení přestávek těch jako pevných má vyjádřiti toliko myšlenku o stálosti přestávek těch na rozdíl od přestávek nahodilých a tedy nahodilého přerušení práce. Zákon chce zabezpečiti zaměstnancům pravidelný oddech v určitém denní dobu. Určení doby té nemusí se však státi stanovením hodiny, stačí zajisté, je-li přerušeni práce označeno předem tak, že lze počítati s každodenním pravidelným opakováním v určitém dobu denní v určitém rozsahu. Takovým dostatečným fixováním přestávek je zajisté označení »snídaně, dopolední a odpolední svačina« a pod., neboť s těmito výrazy je spojena ustálená představa určité doby denní a tím zabezpečeno pravidelné opakování se přerušení práce v určitém rozsahu. Jsou proto přestávky takto označené pevnými přestávkami ve smyslu § 3. cit. zák. a nic nevádí, že se nepřimykají k určité hodině, ba že mohou podle potřeb provozu býti posunuty, jen když posun ten nepřekročí hranic obvyklé a zvyklostmi určované doby denní.

Správnost výkladu právě podaného potvrzují i tyto další úvahy:

Ustanovení cit. § 3 sleduje zřejmě tendenci zdravotně sociální a chce zaručiti zaměstnancům ochranu před účinky nepřetržité práce, jež vyčerpává fyzické a duševní síly pracovníků. Po názoru soudu nelze důvodně tvrditi, že by výsledku toho mohlo býti docíleno toliko přestávkami, pojícími se k určité hodině; naopak jest spíše za to míti, že výsledek ten bezpečněji zaručují přestávky stanovené sice předem jak co do délky trvání, tak i doby počátku, avšak připouštějící podle svého označení snadnější přihlížení k intenzitě právě konané práce a k únavě jí vyvolané. Nelze také nemíti na zřeteli, že při povaze toho kterého podniku by bylo někdy těžko snesitelným zásahem do provozu, kdyby za-

městřinatel jen proto, že přestávka je stanovena na přesnou hodinu, musel přerušit práce, třeba velice nutné a nemohl mít možnost přizpůsobit přestávku konkrétním potřebám podniku, resp. již proto se dopouštěl překročení zákona, i kdyby skutečně svým zaměstnancům poskytoval pravidelně se opakující a co do délky předem určené přestávky a tito v důsledku toho de facto více než 48 hodin týdně nepracovali. Z předdeslaného vysvětlá, že přestávky, jejichž délka a pravidelnost jsou předem určeny, jsou »pevnými přestávkami« ve smyslu § 3, odst. 1. zák. č. 91/1919 Sb. o osmihodinové době pracovní, i když nejsou položeny na určitou, nezměnitelnou hodinu denní. Vzhledem k tomu dospěl nejvyšší správní soud k závěru, že je právně mylným názor žalovaného úřadu, pokud má za to, že k přestávkám, na něž stěžovatel v řízení poukazyval při vypočtení délky pracovní doby, vůbec nelze přihlížeti. V důsledku tohoto mylného právního názoru nezjistil pak žalovaný úřad bezvadným způsobem, zda tvrzení stěžovatelovo, že poskytuje svým zaměstnancům v podniku denně přestávky k snídání, dopolední a odpolední svačině v trvání po 25 minutách, odpovídá skutečnosti a neodstraní zejména rozpor mezi tvrzením stěžovatelovým a výpovědmi slyšených svědků. Zůstalo tedy v této části naříkané rozhodnutí v důsledku mylného právního názoru žalovaného úřadu neúplným a nezbylo než zrušit je v této části podle § 7 zák. o spr. soudu.

Leč naříkané rozhodnutí je stiženo i podstatnou vadou.

Stěžovatel uplatňoval v odvolání, že do pracovní doby nelze započítávat dobu vynaloženou na úklid a pomocné přípravě práce a nabízel o trvání této doby výslech určitých svědků. Žalovaný úřad v tomto směru na ony námítky vůbec nereaguje.

Dle § 7. odst. 1. zák., č. 91/1918 Sb. nevyžadují zvláštního povolení (t. j. dle § 6) práce pomocné, které nutně předcházejí výrobě (práci) nebo po ní následují..., i když přesahují obvyklou, v závodě stanovenou dobu pracovní; odst. 4. pak stanoví, že všechny tyto práce, pokud přesahují pravidelnou dobu pracovní (práce přes čas), mají být zvlášť placeny.

Z toho plyne, že zákon sám práce v § 7, odst. 1. uvedené pokládá za práce, které nespadají do rámce pravidelné doby pracovní v závodě stanovené a v důsledku toho nemohou být také do této započítávány.

§ 6. 988.

Nebylo-li ke konání práce přes čas uděleno povolení příslušného úřadu podle § 6 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n., a šlo-li tedy o práce zákonem zakázané, byla nicotnou o nich i každá dohoda a jest tedy nicotným i paušalování odměny ať se stalo výslovně nebo konkludentním činem.

Výši odškodného za práce konané přes čas může určit soud za podmínek § 273 c. ř. s. podle volného uvážení. Rozh. nejv. soudu z 24. XI. 1934, Rv I 1628/34, Sb. min. sprav. č. 77.*)

Odvolací soud nevyhověl žalobě předně proto, že žalobce po dobu svého zaměstnání mu vyplacenou mzdu vždy bez námitek přijal a nikdy nežádal zvláštní odměnu za práce přes čas, z čehož odvolací soud odvozuje, že žalobce mlčky (§ 863 obč. z.) s tím souhlasil, aby všechny jeho pra-

covní úkony byly odměňovány úhrnkově. Tento závěr byl by jen tehdy správný, kdyby šlo o dovolené práce přes čas, kteroužto skutečnost však odvolací soud nezjistil. Nebylo-li však ke konání práce přes čas uděleno povolení příslušného úřadu podle § 6 zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. a šlo-li tedy o práce zákonem zakázané, byla o nich každá dohoda nicotnou (§ 879 obč. z.) a tedy nicotné i paušalování odměny, ať se již stalo výslovně nebo konkludentními činy. V tomto případě nemohl by žalobce odměnu za tyto práce opírat o citovaný zákon, kterýž v § 6, odst. 3, zaručuje »zvláštní odměnu« jen za dovolené hodiny přes čas (sb. n. s. 10.504 a j.)*) Avšak žalobcův přednes, že totiž konal pro žalovanou jako svého zaměstnavatele uložené mu práce přes čas, za něž neobdržel ani zdaleka přiměřené zaplacení, postačí jako žalobní důvod k opodstatnění žalobního nároku jak s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele, tak i pro vlastní poškození (sb. n. s. 12.158)*) a žalobce skutečně opřel žalobní žádání o tento právní důvod. V tomto směru stačí úplně, tvrdí-li a prokáže-li žalobce, že konal práce přes čas a že se mu za ně nedostalo od žalovaného náležité odměny, takže byl žalovaný na jeho úkor bezdůvodně obohacen (sb. n. s. 12.158).*) Tento přednes žalobce v souzené věci učinil, a pokud tedy odvolací soud postrádal nutné skutkové údaje žalobcovy k opodstatnění žalobního nároku a v důsledku toho žalobu zamítl, je opodstatněna výtká, že věc nesprávně posoudil po právní stránce (§ 503, č. 4 c. ř. s.).

Jde tedy především o to, zda sporné práce byly příslušným úřadem povoleny či nikoli; šlo-li o práce dovolené, platí to, co již uvedeno. Zjistí-li se však, že povoleny nebyly, bude třeba dále zjistiti, zda a kolik hodin přes čas žalobce pracoval...

...Ovšem nenáleží zaměstnanci odměna za práce přes čas, byla-li konána z vlastního popudu, bez příkazu a vědomí zaměstnavatele (sb. n. s. 6609).*) Takový případ by tu nebyl, kdyby se prokázalo, že šlo o zvláštní práce při dotčených již zábavných podnikcích (plesích, koncertech a jiných zábavách), a že bylo — hledíc k jejich trvání a návalu hostů — třeba pracovat déle než po dobu normálních hodin.

Bude-li zjištěno, že žalobce aspoň v tyto dny konal práce přes čas, je na bledni, že těmito pracemi byl žalovaný na jeho úkor obohacen, ježto uspořil žalobcovou píli jinou pracovní sílu, pokud se týče odměny za její úkony. Nedostalo-li se žalobci za tyto mimořádné práce náležité odměny, byl on zřejmě poškozen. Ovšem má žalobce výši této škody prokázati. Kdyby nebylo lze důkaz provéstí neb s nepamětnými obtížemi, může soud podle § 273 c. ř. s. výši odškodného určití podle volného uvážení (sb. n. s. 12.158).*)

V á ž. o b č. 10.504 (rozh. z 3. II. 1931, Rv I 204/30, v »Prac. právu«, roč. X., č. 228): Zaměstnanec nemůže se domáhati úplaty za práce přes čas, které konal z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatelova a jež zaměstnavatel ani dodatečně neschválil. Úmluva stran o nedovolené práci přes čas jest smluvní a nezávazná a nemůže z ní být vyvozen smluvní nárok na odměnu za práci přes čas, nýbrž zbývá jen žaloba o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení. Určití výši odškodného lze podle § 273 c. ř. s.

V á ž. o b č. 12.158 (rozh. z 2. XII. 1932, Rv I 1539/32 v »Prac. právu«, roč. XI., č. 529): Pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance. Z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže být opřen o zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n., ještě nikterak nelyne, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavatel náhrady toho, oč byl připraven svémocným pro-

*) V á ž. o b č. 6609 (rozh. z 21. XII. 1926, Rv II 693/26): Zaměstnanec nemůže se domáhati úplaty za práci přes čas, konal-li ji z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatele.

I. Při hromadném propuštění zaměstnanců z důvodů, ležících mimo individuální poměr pracovní, nemá závodní výbor právo odporu podle odst. 2, § 3, lit. g) zák. o záv. výborech č. 330/1921, směřujících proti propuštění jednotlivých zaměstnanců.

II. Otázku, zda písemný výrok rozhodčí komise podle zák. o závodních výborech, odpírající meritorní rozhodnutí o vzneseném k ní odporu závodním výborem, musí obsahovat i důvody rozhodovací, nelze posuzovat podle § 70 spr. ř. č. 8/1928, nýbrž podle § 411 civ. proces. řádu.

III. Rozhodnutí, jímž rozhodčí komise odpírá vydání rozhodnutí o soukromoprávním nároku, není vyloučeno z kompetence nejv. spr. soudu, i když meritorní rozhodnutí o nárocích práva soukromého jeho kognici podle § 105 úst. list. a zák. č. 217/25 nepodléhá. Nál. nejv. spr. soudu z 5. XII. 1934 č. 16.818/33, Boh. A 11578. Prejudikatura: ad. I. a III. Boh. A 11.330/34 a tam uvedená.

Stěžující si závodní výbor podal u rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech v Praze stížnost proti propuštění 8 dělníků v závodě déle než 3 roky zaměstnaných. Rozhodčí komise nálezem z 3. července 1933 nevyhověla stížnosti záv. výboru, poněvadž s ohledem na celkový počet zaměstnanců v závodě a počet dělníků z práce propuštěných zřejmě šlo o propuštění hromadné, při němž záv. výbor má toliko právo spolupůsobiti hlasem poradního, a nikoliv právo stížnosti, jako při propuštění jednotlivců. Následkem toho není rozhodčí komise v tomto případě příslušnou k dalšímu jednání podle § 3 lit. g) zák. o záv. výborech č. 330/21.

Maje rozhodovati o podané stížnosti do uvedeného nálezu rozhodčí komise, musil nss. v první řadě dbáti své vlastní kompetence a za tím účelem zjistiti pravý obsah nař. rozhodnutí. Rozhodnutí ono uvádí v enuciátě, že stížnosti záv. výboru se nevyhovuje, kterážto dikce zdála by se nasvědčovatí tomu, že nař. rozhodnutí je meritorním rozhodnutím o stížnosti záv. výboru, avšak z důvodů nař. rozhodnutí je patrné, že rozhodčí komise nevyhověla stížnosti záv. výboru proto, poněvadž se nepokládala za příslušnou o stížnosti záv. výboru dále jednati, a že tudíž vlastně stížnost záv. výboru pro nepřislušnost svoji odmítá.

Proti rozhodnutí takovému odpírajícímu meritorní rozhodnutí o stížnosti záv. výboru, je zajiště stížnost k nss. přípustná, třeba meritorní rozhodnutí samo podle konstantní judikatury tohoto soudu by jako rozhodnutí úřadu správního o nároku práva soukromého jeho kognici podle § 3 lit. a) zák. o ss. nepodléhalo. Neboť jen rozhodnutí úřadu správního o nárocích práva soukromého je vyloučeno z kompetence nss. podle § 105 úst. listiny a zák. č. 217/25 Sb., nikoliv ale rozhodnutí takové, jímž správní úřad odpírá

dlužováním zákonné pracovní doby zaměstnavatelem. Zaměstnanci zbývá i při nedovolených pracích přes čas, aby se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelova a pro své poškození. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí průkaz, že se zaměstnanec nedostal od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležitě odměny a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Výši odškodného může soud určití podle § 273 c. ř. s., při čemž jest uvážiti, zda nebyly nedovolené práce přes čas přiměřeně odměněny již v měsíčním platu pokud se týče, zdali tím, co bylo žalobci za jeho přesčasové práce zapláceno, byly tyto práce přiměřeně odměněny, čili nic.

o soukromoprávním nároku rozhodnutí vydati, jak je tomu v daném případě (srov. nál. Boh. A 11.330/34.)*) Dlužno proto zkoumati, zda rozhodčí komise právem odešla o věci rozhodnouti.

Žal. úřad neuznal svoji příslušnost k rozhodování proto, poněvadž v případě, který zavdal záv. výboru podnět ke stížnosti, šlo o propuštění hromadné. Stížnost proti tomu namítá, že hromadné propuštění nikterak nevylučuje ochranu zaměstnanců podle 2. odst., § 3, lit. g) zák. o záv. výborech, ježto tato má místo i při propuštění hromadném. Nesprávnost tohoto názoru dovodil podrobně nss. již v cit. nál. Boh. A 11.330/34, v němž dospěl k názoru, že při hromadném propuštění zaměstnanců z důvodů ležících mimo individuální poměr pracovní nemá závodní výbor vedle hlasu poradního ještě právo odporu podle odst. 2, § 3, lit. g) zák. o záv. výborech, směřující proti propuštění jednotlivých zaměstnanců. Na důvody tohoto nálezu se zde podle § 44 jedn. řádu odkazuje. Jestliže podle toho žal. úřad právem odešel pro svou nepřislušnost o věci rozhodovati, nemůže býti nějakou vadou, když dále nezkoumal, zda jsou zde předpoklady pro to, aby stížnosti v merituu bylo vyhověno, a je proto stížnost záv. výboru v tomto směru bezdůvodnou.

Stížnost dále namítá, že žal. úřad neuvedl žádný důvod pro svůj názor, že v tomto případě jde o propuštění hromadné, ačkoliv § 70 vl. nař. č. 8/28 výslovně stanoví, že v každém rozhodnutí musí v odůvodnění býti shrnuty výsledky řízení a právní posouzení věci, případně i úvaha, jež rozhodovaly při oceňování důkazů. Výtka ta je bezdůvodná. Stížností citovaný předpis vztahuje se pouze na řízení, které provádějí ve věcech náležejících do působnosti politických (státních, policejních) úřadů úřady v tomto předpisu dále sub 1, 2 a 3 uvedené. V daném případě však nešlo o věc, náležející do působnosti politických úřadů a rozhodčí komise podle zák. o záv. výborech nepatří také mezi úřady v tomto předpisu uvedené. Stížnost mohla by pouze vytýkati, že vzhledem k ustanovení § 26, odst. 7, zák. o záv. výb. a § 35, odst. 2, vl. nař. č. 2/1922 Sb. nebylo vyhověno předpisu § 417 civ. proces. řádu, jenž ustanovuje, že písemně vyhotovené rozhodnutí musí obsahovati rozhodovací důvody, ale i ta výtka byla by bezdůvodnou, neboť nař. rozhodnutí uvádí, že šlo zřejmě o propuštění hromadné vzhledem na celkový počet zaměstnanců v závodě a počet zaměstnanců propuštěním dotčených. Nař. rozhodnutí tedy důvody rozhodovacími opatřeno je. Poněvadž pak o celkovém počtu zaměstnanců v závodě před propuštěním (34) a počtu zaměstnanců propuštěných (8) nebylo sporu, jde vlastně o pouhé skutkové hodnocení žal. úřadu, které nss. blíže přezkoumávati nemůže.**)

*) Boh. A 11.330 (nál. z 6. VI. 1934, č. 21.175/33, v »Pracovním právu«, roč. XIII., č. 824): I. Odepře-li rozhodčí komise rozhodnouti o stížnosti závodního výboru do propuštění dělníků z důvodu, že jde o hromadné propuštění z příčin ležících mimo pracovní poměr, je stížnost na nss. do tohoto výroku rozhodčí komise přípustná. — II. Při hromadném propuštění z důvodů ležících mimo individuální poměr pracovní přísluší závodnímu výboru toliko právo poradní, nikoliv také právo odporu proti propuštění jednotlivců. — III. K výkladu pojmu »propuštění hromadné«. — IV. Právo podnikatele závod zrušiti nebo částečně zastaviti? — V. Rozhodčí komisi nepřislouší, aby přezkoumávala hospodářskou správnost motivů, kterými podnikatel odůvodňuje hromadné propuštění.

**) V tomto nálezu nejv. spr. soud nesprávně směšuje pojmy »hromadné propuštění z příčin mimo pracovní poměr ležících« a »hromadné

Výtka vadnosti odvolacího řízení podle § 503, č. 2 c. ř. s. jest opodstatněna již tím, že odvolací soud se neřídil předpisem § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 22. VI. 1934, Rv II 457/34-1. Sb. min. sprav. č. 65.

Výtka vadnosti odvolacího řízení podle § 503, čís. 2 c. ř. s., jest opodstatněna již tím, že odvolací soud se neřídil předpisem § 33 zákona čís. 131/31 Sb. z. a n., a neprojednal věc znovu. Jde totiž o pracovní spor o hodnotu vyšší než 300 Kč, projednaný v první stolici pracovním soudem. Pro takové spory nařizuje § 33 uvedeného zákona, že se věc projednává před odvolacím soudem znovu v mezích, určených návrhy stran v odvolání. O řízení před odvolacím soudem platí tu obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy I. stolice jako soudy procesními s tou změnou, že není třeba přípravních podání a že se strany mohou dáti zastupovati osobami jmenovanými v § 23. V zemích České a Moravskoslezské platí tedy pro řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních obdobně předpisy §§ 226 až 430 c. ř. s. s odchylkami uvedenými v § 33 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. Stanovili tento zákon, že má býti použito obdobně předpisů o řízení před sborovými soudy první stolice, pak tu není místa pro obdobné použití jiných zákonných ustanovení a nelze proto ani obdobně použití předpisů čtvrté části prvního oddílu c. ř. s. o opravném prostředku odvolání (§§ 461 až 501 c. ř. s.), neboť zákon o pracovních sudech upravil tento opravný prostředek a jednání o něm zvlášť a odchýlně. Pro řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních neplatí tedy zejména předpisy §§ 482 až 493 c. ř. s. o ústním odvolacím jednání, nýbrž odvolací soud má tu konati přelíčení podle všeobecných předpisů o ústním jednání, ovšem s omezením, vylčeným v § 33, odst. 3., zákona čís. 131/1931 Sb. z. a n.,

propuštění« vůbec. Chyba ta jest již v odpor vzatém nálezu rozhodčí komise, dle jejíhož názoru stačilo k nevyhovění stížnosti již to, že šlo o hromadné propuštění, ač podle § 3, písm. g) zák. č. 330/1921 a podle judikatury nejv. spr. soudu Boh. A 11330, jen propuštění hromadné z příčin mimo pracovní poměr ležících vylučuje právo odporu (stížnosti).

Chyba jest však dále ve stížnosti, která tento nedostatek nenapadla. Než přes to nejv. spr. soud neměl přehlédnouti tento nedostatek právního posouzení, ježto jím se mění posuzování celé věci. Proto neprávem odvolává se nejv. spr. soud na judikaturu Boh. A 11330/34. Na daný případ nelze již aplikovati, ježto rozhodčí komise se vůbec nezabývala zjišťováním, zda příčiny propuštění jsou v pracovním poměru čili nic. Nebylo-li však zjištěno, že tomu tak není, nelze se spokojiti snad nějakou domněnkou a judikovati na základě zjištěného hromadného propuštění, jako by šlo o hromadné propuštění z určitých příčin. Právě v nálezu Boh. A 11330/34 nejv. spr. soud klade tak vážný důraz na rozlišování mezi hromadným propuštěním z příčin mimo pracovní poměr ležících a z příčin, které jsou v tomto poměru pracovním. Jest konečně věcí respektu k vlastní judikatuře, aby nejv. spr. soud dbal ve vlastních nálezech rozdílu, který v nálezu Boh. A 11330/34 tak přísně staví před oči.

že o nových nárocích kterékoliv strany nelze jednati. O sepsání protokolu o ústním odvolacím jednání platí tu předpisy §§ 207 až 217 c. ř. s., nikoliv ustanovení § 493 c. ř. s.

V souzené věci vychází najevo z protokolu o ústním odvolacím jednání ze dne 6. března 1934, že se odvolací soud vůbec neřídil předpisem § 33 zákona o prac. sudech, neboť neprojednal věc znovu v mezích určených odvolatelem, aby rozsudek pracovního soudu byl změněn tak, že se žalobě vyhovuje, a to po doplnění řízení, jemuž byla vytýkána neúplnost. Naopak je z tohoto protokolu zřejmé, že odvolací soud postupoval při ústním odvolacím jednání jen podle § 486 c. ř. s., neboť celé toto jednání záleželo v tom, že zpravodaj vylíčil sporný děj a dosavadní průběh rozepře, jakož i podstatné věci ve spisech podaných stranami v odvolacím řízení, vytkl sporné body pro odvolací řízení, přečetl návrhy stran a části rozsudku dotčené odvolacím i s rozhodovacími důvody, že pak zástupci obou stran přednesli, pokud se týká potírání návrhy v odvolacím spise uvedené, načež bylo prohlášeno usnesení, že »věc je zralá k rozhodnutí«, a hned potom byl vyhlášen rozsudek. Takto provedené řízení před odvolacím soudem ve sporu pracovním nevyhovuje předpisu § 33 zákona, č. 131/1931 Sb. z. a n., je naprosto neúplné a trpí vadami tak podstatnými, že jimi bylo zamezeno úplně vysvětlení a důkladné posouzení rozepře. Odvolací soud, řídě se formálními předpisy, jichž v tomto případě nebylo lze použití, neprojednal znovu se stranami podstatu sporné věci, ač byla v odvolání vytýkána také neúplnost řízení a nesprávné hodnocení důkazů prvým soudem. Že si odvolací soud ani neuvědomil, že má postupovati podle § 33 zákona, č. 131/1931 Sb. z. a n., jest zřejmé i z toho, že poukázal ve svém rozsudku na ustanovení § 496, č. 2 c. ř. s., jež pro jeho řízení vůbec neplatí. Ježto odvolací soud neprojednal věc znovu, nemohl ani učiniti řádná zjištění skutková a jeho rozhodnutí bylo vydáno na úplně vadném základě. Pro tuto vadu není možné, aby dovolací soud rozhodl ve věci samé, nýbrž bylo podle § 35, odst. 2. zákona, č. 131/1931 Sb. z. a n., napadený rozsudek zrušiti a věc odvolacímu soudu vrátit, aby ji především podle § 33 téhož zákona řádně znovu projednal a pak teprve o ní rozhodl.

§ 34. 991.

V sporech z pracovního poměru nie je prípustné pripojenie sa k dovolaniu odporcu podľa § 531 Ops. Rozh. nejv. soudu z 17. X. 1934, Rv III 748/34, Právny Obzor 1845.

Pokračovanie pred súdom dovolacím podľa zák. o pracovních súdech je upravené v § 34 a 35 tohoto zákona. Podľa ustanovenia § 34 odst. 3. môže odporca, ktorému bola dovolacia žiadosť doručená, podať do 14 dní odpoveď. O pripojení k dovolacej žiadosti zákon o pracovních súdech ustanovenia nemá. Z tejto okolnosti, ak aj z toho, že podľa § 35 odst. 1. rozhoduje Najvyšší súd o dovolaní v medziach návrhov uvedených v dovolacom spise, nie tedy podľa návrhov prípadne pripojovacej žiadost, plynie, že pripojenie sa k dovolacej žiadosti je neprípustné.

§ 42. 992.

Pokud nově zřízený pracovní soud nepočal svoji činnost, platí o příslušnosti pro pracovní spory v době mezi zřízením pracovního soudu a jeho aktivováním ustanovení § 42 zák. o prac. sudech. Pracovní spory zahájené v této době u řád-

ného soudu nelze po aktivování pracovního soudu tomuto postoupiti. Rozh. prac. soudu v Olomouci z 10. II. 1932, Cpr. 74/32-7, kraj. soudu v Olomouci z 29. V. 1933, Opr. 10/33-12, nejv. soudu ze 14. XII. 1934, Rv II 702/33-1, Sb. min. sprav. 68.

Žaloba došla k okresnímu soudu v Olomouci dne 20. července 1932 a byla žalovanému doručena dne 26. července 1932, čímž spor byl zahájen podle prvního odstavce § 232 c. ř. s. Pro Olomouc zřízen byl samostatný pracovní soud podle vládního nařízení ze dne 1. prosince 1931, č. 180 Sb. z. a n. a započal činnost podle vyhlášky ministra spravedlnosti ze dne 17. března 1932, čís. 44 Sb. z. a n. od 1. září 1932.

Z toho je zřejmo, že spor, o nějž jde, byl zahájen sice po účinnosti zákona ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n., ale dříve než započal činnost pracovní soud v Olomouci. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil již v rozhodnutích č. 11.733, 12.272*) sb. n. s., na něž se poukazuje, že pokud nezačal svou činnost nově zřízený pracovní soud, platí v mezidobí o příslušnosti předpis § 42 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n.

Když tedy spor byl zahájen pravoplatně u okresního soudu, zůstal tento podle § 29 j. n. příslušným až do jeho skončení, třeba se změnila okolnosti, které byly při zavedení řízení rozhodnými pro určení příslušnosti. Okresní soud neprávem proto odstoupil dne 6. října 1932 věc soudu pracovnímu, který o ní rozhodl neprávem a rovněž i odvolací soud v senátě složeném podle § 32 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. Tím, že pracovní soud projednal souzenou věc, jež dohodou stran naň nemohla být přenesena, byl založen zmatek podle § 28, č. 3 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., k němuž bylo dovolacím soudu hleděti z úřadu (§§ 471, č. 7, 494 a 513 c. ř. s. a § 35 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n.). Tento důvod zmatečnosti platí i ve sporech o hodnotu vyšší než 300 Kč, jak dovodil nejvyšší soud již v rozhodnutí č. 13.486*) sb. n. s., k němuž se odkazuje.

Podpory nezaměstnaných

§ 12.

993.

Ustanovení § 26 domovského zákona, č. 105/1863 ř. z. a § 2 zák. o opatrování chudých, č. 59/1868 čes. zem. zák., nebyla dotčena předpisy zákona o státním příspěvku k podpoře nezaměstnaných, č. 267/1921 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 74/30 Sb. a vládn. nař. č. 79/1930 Sb., jímž se upravuje produktivní péče o nezaměstnané. Nález nejv. správ. soudu z 4. X. 1934, č. 17.081, Boh A 11.464.

*) Váž. obč. 11.733 (rozh. z 6. VI. 1932, R I 423/32, v „Prac. právu“ roč. XI., č. 400): Dokud nebude pro soudní okres zřízen pracovní soud anebo oddělení okresního soudu pro pracovní spory, náležejí spory podle §§ 1 a 2 zákona k věcné příslušnosti okresních soudů, o jejichž místní příslušnosti platí § 3.

Váž. obč. 12.272 (rozh. z 20. I. 1933, R I 1140/32, v „Prac. právu“ roč. XII., č. 491): K výlučné příslušnosti pracovních soudů, pokud se týká v případě § 42 zákona ze dne 4. července 1931, čís. 131 Sb. z. a n., okresních soudů, náleží spor o zaplacení mzdy za služby, jež konal žalobce pro žalovaného s jeho souhlasem a za něž dostával úplatu v naturáliích.

Váž. obč. 13.486 (rozh. z 26. IV. 1934, Rv I 635/34, v „Prac. právu“ roč. XIII., č. 828): Byl-li spor zahájen u řádného soudu dříve, než nabyl účinnosti zákon o soudech pracovních, nebyl pracovní soud oprávněn projednávat věc, třebaže byla u řádného soudu ponechána v klidu, a třebaže strany souhlasně navrhly, aby věc byla postoupena pracovnímu soudu. Projednal-li pracovní soud přes to věc, jde o zmatek podle § 28, čís. 3 zák. o pracovních soudech, třebaže hodnota sporu byla vyšší než 300 Kč.

Stížnost uznává, že na základě § 26 dom. zákona č. 105/1863 ř. z. jest domovská obec povinna opatrovati chudé, má však za to, že jde o zastaralý zákon a že v případě, když příčinou nouze je nezaměstnanost, přicházejí v úvahu zák. č. 267/1921 a č. 74/1930, resp. vl. nař. č. 79/1930 Sb., kdežto dom. zákon se může vztahovati toliko na případy, které nově vydanými předpisy neb zákony nejsou dosud upraveny. Po této stránce jest však stížnost na omylu. Předpokladem pro poskytnutí chudinské podpory podle § 26 dom. zákona, resp. podle chudinského zákona jest, že jde o chudého ve smyslu těchto zákonů, totiž o osobu, která není s to svým vlastním příčiněním si potřebné výživy sjednati a není tu také jiných osob, které by po zákonu byly k její alimentaci povinny. Dle § 9 o. z. o. zůstávají zákony na tak dlouho v platnosti, dokud nejsou zákonodárcem změněny nebo nebudou výslovně zrušeny. Shora citovaná ustanovení dosud výslovně zrušena ani změněna nebyla a nelze implicitě obsaženou změnu shledávati ani v zákonech stížností dovolávaných. Okolnost, že určité osoby — nezaměstnané — za určitých podmínek mají nárok na státní příspěvek k podpoře nezaměstnaných, vyplácené odborovými organizacemi, může snad míti vliv na zodpovězení otázky, zda je lze považovati za »chudé«, a zda se pak chudinské podpory mohou domáhati. Avšak ani z textace dotyčných zákonů, ani z jejich intence nelze dovoditi, že by zákonodárce byl chtěl shora citované zákony o chudinské péči změnit v tom směru, že pro osoby, které následkem nezaměstnanosti ztratily svoji obživu, § 26 dom. zák. č. 105/1863 ř. z. a chudinský zákon č. 59/1868 čes. z. z. pozbyly platnosti (srov. § 12 zák. č. 267/1921 Sb. z. a n.).

Správnost tohoto názoru podporuje úvaha, že se oba druhy zákonů již svou povahou podstatně od sebe liší. Předpisy o chudinském zaopatření týkají se »chudých«, kdežto zákony o státním příspěvku k podpoře nezaměstnaných nepojí nárok na příspěvek na okolnost, že jde o chudého, nýbrž na zcela jiné předpoklady. Chudinská podpora jest poslední pomocí pro chudého, kdežto příspěvek k podpoře v nezaměstnanosti má toliko z části nahraditi ušlý výdělek. Nelze proto vůbec tato povahově zcela různá zákonná ustanovení spolu směšovati a dedukovati ze zákonodárství o státním příspěvku k podpoře nezaměstnaných změnu předpisů k chudinskému zaopatření.

Odklad exekuce proti nezaměstnaným

§ 1.

994.

Úpadce jest oprávněn k návrhu na odklad exekuční dražby podle § 1 zákona a k rekursu proti zamítnutí tohoto návrhu.

Zákaz exekučního prodeje věcí, stanovený v odstavcích prvním a druhém § 1 zákona nevztahuje se na věci náležející do konkursní podstaty v konkursním řízení, jež zůstalo podle § 1, odst. 3 cit. zákona nedotčeno. Rozh. nejv. soudu z 28.

VI 1934, R II 300/34, Váž. obč. 13.706.

§ 1.

995.

Provozuje-li živnost dlužníka jeho sestra, která ji má po něm ohlášenu a platí mu za ni nájemné, ač je nemajetná, nepřestala živnost dlužníkovy býti v chodu a není tu podmínek pro odklad exekuce podle § 1 zákona. Rozh. nejv. soudu z 13. XII. 1934, R. II 592/34, Váž. obč. 14.040.

K nabytí výhod podle § 4, odstavec (2) zákona se nevyžaduje formální vzdání se živnostenského oprávnění, nýbrž jen faktické vzdání se výdělečné činnosti dosud provozované.

Při posouzení, zda jde o zákonnou výjimku podle § 2c) zákona, rozhoduje jen hlavní pohledávka, nikoliv i její příslušenství, a záleží jen na tom, zda a kdy byl u hlavní pohledávky vytvořen skutkový základ, který jest hlavním důvodem oné pohledávky. Rozh. nejv. soudu z 7. XII. 1934, R I 923/34, Váž. obč. 14.018.

Ochrany zákona o dočasných opatřeních v exekčním a konkursním řízení proti nezaměstnaným se může dovolávat jen dlužník, jenž se dostal nezaviněně do hospodářské tísně, kterou způsobily příčiny na jeho vůli zcela nezávislé, nikoliv dlužník, který se vlastním zaviněním musil samostatné výdělečné činnosti vzdát. Rozh. nejv. soudu z 27. IX. 1934, R II 359/34, Váž. obč. 13.805.

... pro názor dovolacího rekurenta, že ochrany podle zák. čis. 34/34 Sb. z. a n., jest účasten i ten dlužník, který se vlastním zaviněním musil samostatné výdělečné činnosti vzdát, není opory. Z důvodových zpráv k vládnímu návrhu zákona, tisk. 1211 a 1214 senátu, jest zřejmo, že ochrany tohoto zákona se může dovolávat jen ten dlužník, který se do hospodářské tísně dostal nezaviněně a kterou způsobily příčiny na vůli jeho zcela nezávislé, což o dovolacím rekurentu podle zjištěného stavu věci nelze říci. Podle § 4, odst. (2) cit. zákona musí dlužník osvědčiti, že se jen následkem hospodářské tísně ocitl ve stavu nezaměstnanosti, takže poukazuje-li v dovolacím rekursu k hospodářským poměrům jakožto příčině svého úpadku, jest možné, že to přispělo k jeho úpadku, poněvadž však jest celou řadou okolností osvědčeno, že příčinou jeho hospodářského zhroutilosti byla jeho lehkomyšlnost, nebylo z toho důvodu třeba prováděti důtky dovolacím rekurentem v dovolacím rekursu postrádané a jest výtky vadnosti řízení po té stránce napadenému usnesení činěná neopodstatněna.

Pro určení výše příjmu podle § 4, odstavec (2) zákona rozhodují nejen ohledy na výživu, nýbrž i závazky nezaměstnaného, jež mohou býti u zaměstnanců téhož oboru, avšak různé kategorie, rozdílné. U osoby, jež prováděla samostatnou výdělečnou činnost, neměla mzdu podle mzdového tarifu ani mzdu v místě obvyklou a mzda jejich zaměstnanců byla různá podle druhu práce, není měřítkem pro výšku příjmu podle § 4, odstavec 2., zákona nejnižší mzda zaměstnance nejnižší kategorie, nýbrž mzda toho zaměstnance, která by neohrožovala výživu osoby, jež prováděla dříve samostatnou výdělečnou činnost, a poskytovala mu aspoň částečnou možnost, aby svým závazkům z dřívějších dob mohl dostáti, což lze řešiti jen pro každý případ zvlášť. Rozh. nejv. soudu z 31. X. 1934, R I 1055/34, Váž. obč. 13.899.

Vnucená správa

Není závady, by se zaměstnanec nedomáhal mzdy zadržené z posledního roku před povolením vnucené správy nemovitostí a podniku zaměstna-

vatele přímo na zaměstnavatele, nežádá-li zaplacení mzdy z výtěžků nemovitostí a podniku, jež jsou ve vnucené správě. Rozh. nejv. soudu z 14. IX. 1934, R I 1070/34, Váž. obč. 13.755.*)

Konkurs

Podľa § 54 bod 2. konk. por. (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.) náležia do prvej triedy konkurzných veriteľov pohľadávky obchodných jednatel'ov proti majiteľovi obchodu na zaplatenie provízie a na náhradu hotových vydaní aj vtedy, keď nepracovali výhradne pre úpadcu a neboli s ním v pomere služebnom. Rozh. nejv. soudu z 23. V. 1934, Rv III 209/34, »Právný Obzor« 1712.

Ochrana trhu práce

Pro posouzení otázky, zda jde o zaměstnání ve smyslu zákona o ochraně domácího trhu práce, jest rozhodným jedině, zda zaměstnanec má pro třetí osobu (svého zaměstnavatele) konati práce nebo služby, které převážně vyčerpávají jeho výdělečnou činnost, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou. Jest nerozhodným, zda jde o osoby, na které se vztahuji předpisy živn. řádu, zákona o obch. pomocnicích nebo čeledního řádu. Nález nejv. spr. soudu z 15. IV. 1935, č. 8491/34.

Naříkané rozhodnutí je zbudováno na právním názoru, že zákon z 13. března 1928, č. 39 Sb. se vztahuje také na cizince, kteří se v tuzemsku zabývají pořádáním přednášek, jež převážně vyčerpávají jejich činnost výdělečnou. Stížnost stojí naproti tomu na stanovisku, že zaměstnávání cizinců podléhá jen tehdy zvláštnímu povolení podle předpisů cit. zákona o ochraně domácího trhu práce, jde-li o zaměstnání, jež podléhá ustanovením živn. řádu, zákona o obchodních pomocnicích nebo čeledního řádu.

Nejvyšší správní soud s tímto stanoviskem stížnosti nesouhlasí. Na otázku, co sluší pokládati za zaměstnání ve smyslu zákona č. 39/1928 Sb., jest odpověděno v 2. odst. § 3. tohoto zákona v ten rozum, že »zaměstnaním ve smyslu tohoto zákona se rozumějí výkony, které převážně vyčerpávají výdělečnou činnost zaměstnancovu, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou«. Podle toho je pro posouzení otázky, zda jde o zaměstnání ve smyslu uvedeného zákona, rozhodným jedině, zda zaměstnanec má pro třetí osobu (svého zaměstnavatele) konati práce nebo služby, které převážně vyčerpávají jeho výdělečnou činnost, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou. Jest ovšem pravda, že v 1. odst. § 3. cit. zák. se praví, že »kdo chce zaměstnati cizince, na nějž se nevztahuje § 2., jako dělníka, zřízence, pomocníka v domácnosti, zaměstnance ve vyšších soukromých službách, nebo jako učně, volentéra či praktikanta, je povinen opatřiti si k tomu svo-

*) Váž. obč. 10.006 (rozh. z 20. VI. 1930, R I 395/30). Pro nároky z vnucené správy lze žalovati jen vnuceného správce. Lhostejno však, zda je označena v žalobě jako žalovaná strana vnucený správce jako takový, či vnucená správa zastoupená vnuceným správcem.

lení příslušného úřadu«. Z tohoto ustanovení nelze však usuzovati, že za zaměstnání ve smyslu zákona, o jehož výklad jde, sluší pokládati jen zaměstnání, jež podléhají ustanovením živn. řádu, zákona o obchodních pomocnících anebo čeledního řádu, neboť v odst. 2. § 3. uved. zákona, v němž pojem zaměstnání ve smyslu tohoto zákona jest definován, takové omezení obsaženo není, ze srovnání pak 1. odst. s 2. odst. zmíněného ustanovení zákonného plyne, že za »dělňika, zřízence, pomocníka v domácnosti, zaměstnance ve vyšších soukromých službách, učně, volontéra, praktikanta« sluší s hlediska předpisů uvedeného zákona o ochraně domácího trhu práce pokládati všechny osoby, které vykonávají služby nebo práce, jež převážně vyčerpávají výdělečnou činnost zaměstnancovu, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou. Podle toho je bez právního významu, zda jde o osoby, na které se vztahují předpisy živn. řádu, zákona o obchodních pomocnících anebo čeledního řádu. Opačný názor stížností nemá opory ve znění zákona. Stížnost

ovšem poukazuje na zprávu výboru sociálně politického posl. sněmovny o vládním návrhu zákona o ochraně domácího trhu práce (tisk č. 1227 posl. sněm. N. S. R. Č. 1928), v níž se praví, že zákon o ochraně domácího trhu práce se týká jen zájmů vrstev dělnických a zaměstnavatelských (»tam, kde běží jak o dělníky, tak o zaměstnavatele — neboť jen zájmů těchto vrstev se zákon týká«). K tomu sluší uvést, že sociálně politický výbor posl. sněmovny — jak jest zřejmo z uvedeného jeho zprávy — přijal se změnou v § 13. vládní návrh zákona o ochraně domácího trhu práce tak, jak sněmovně byl předložen, a přijal tedy i ustanovení 1. odst. § 3., v němž je řeč nejen o dělnících, ale i o zřízencích, pomocnících v domácnosti, zaměstnancích ve vyšších soukromých službách, učednících, volontérech a praktikantech. Nelze proto zmíněnou větu obsaženou ve zprávě sociálně politického výboru posl. sněmovny vykládati tak úzce, jak to činí stížnost. Naopak i tato věta svědčí o správnosti výše uvedeného výkladu.

Z rozhodnutí soudů nižších stolic.

Zástupce, který dostával od firmy hrazeny cestovní výlohy ujednaným denním paušálem, nemusí býti ve služebním poměru. Rozh. prac. soudu v Olomouci z 2. II. 1934, č. j. Cpr 5/34-5, kraj. soudu v Olomouci z 2. III. 1934, č. j. Opr. 9/34-1, Sb. mín. sprav. č. 88.

Rozhodujícím znakem je skutečnost, že žalovaná firma nedisponovala prací, službami žalobcovými, výhradně, že žalobce jakožto agent nepodléhal výlučně řízení firmy žalované, an měl podle smlouvy navštěvovati zákaznictvo pouze periodicky, při čemž během každé periody 6nedělní měl cestám k návštěvě zákaznictva žalované firmy věnovati 14 dní, při čemž zbývající dobou mohl disponovati naprosto volně. Z docílených zakázek, které měl odesílati firmě, dostával ujednanou provisi. Názor a odůvodnění pracovního soudu, na něž se poukazuje, odpovídá plně ustálenému názoru judikatury (srovnej zvláště rozhodnutí nejvyššího soudu č. 5451, 5556, 6093, 9617, 11.768 a jiné).*) Na tom ničeho nemůže měniti skutečnost, že žalobce dostával výlohy cestovní od firmy hrazeny ujednaným denním pau-

šálem. Také správně hodnotil pracovní soud skutečnost, že podle smlouvy byla vůbec vyloučena povinnost od firmy platiti sociální pojištění, jinak řečeno, že žalobce se zřetelem na smluvní poměr podle vůle smluvních stran sociálnímu pojištění nepodléhá. Poukaz stížnosti, že doba, v níž žalobce nebyl povinen pro firmu pracovati, může býti srovnána s klidem práce zaměstnance, který jest přechodně z práce vysazován, jest v souzeném případě nepřiléhavým, neboť vysazování z práce jest výjimečnou změnou normálního služebního poměru, který byl ujednan, kdežto v souzeném případě volný čas ponechaný žalobci k volné dispoziici a využití byl právě od počátku hlavní součástí smlouvy. Také marně zdůrazuje stěžovatel, že žalovaná firma v některém dopise mluví »o službách« (Dienste) žalobcových. Zase pracovní soud správně rozpoznal, že výrazu tohoto bylo použito v neprávnickém slova smyslu, což jest konečně i ve společenských stycích běžné, kde nazývají se i osobní služby »službami«. Jest za vylíčených a zjištěných poměrů také bez významu, že v původní smlouvě žalovaná firma výslovně naznačila, jakého rayonu se činnost žalobcova má týkati, která města a kraje jsou vyňaty z cestování žalobcova a jak žalobce má periodickou návštěvu zákazníků vždy si upravit. Nemůže také konečně vyvozovati žalobce pro sebe ničeho ze skutečnosti, kterou tvrdil v řízení první stolice, že totiž v určitém případě dostal příkaz od žalované firmy, aby i v době, jinak mu ponechané k volnému použití, navštívil mimořádně v jiném místě některé zákazníky, po případě určité práce v zájmu firmy vykonal. Běželo zase jen o výjimečný případ, neměnicí nikterak původní právní podstatu smlouvy, nýbrž o samostatný právní poměr, pro ten případ jednáním obou stran založený, vzniknuvší.

I když je předmětem žaloby návrh vyvěrající z pracovního poměru, je pracovní soud nepřislušný o něm rozhodovati, jestliže jde o spor vzniklý

*) V á ž. o b č. 5451 (rozh. z 11. XI. 1925, Rv I 1237/25): Rozlišující znaky smlouvy služební a smlouvy o dílo.

V á ž. o b č. 5556 (rozh. z 16. XII. 1925, R I 1009/25): Obchodní cestující pro určitý obvod za pevný měsíční plat s dalším nárokem na diety a provise za určitých podmínek (za jednotnou odměnu ve formě zvýšené provise) jest obchodním pomocníkem ve smyslu § 1 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

V á ž. o b č. 6093 (rozh. z 4. VI. 1926, R I 197/26): Obchodním jednatelem (agentem) jest, kdo, nejsa ustanoven obchodním pomocníkem, trvale jest pověřen tím, aby zprostředkoval obchody pro obchodní živnost něhoho jiného neb uzavíral obchody jménem něhoho jiného. Pokud nejde vzhledem k okolnostem případu o obchodního jednatele, nýbrž o samostatného obchodníka.

V á ž. o b č. 9617 (rozh. z 6. II. 1930, Rv I 1028/29, v »Prac. právu«, roč. IX., č. 122): Obchodního cestujícího nelze považovati za obchodního pomocníka, měla-li podle úmyslu stran disponovati firma výsledkem jeho práce (zakázkami), nikoliv jeho službami.

V á ž. o b č. 11.768 (rozh. z 18. VI. 1932, Rv II 314/31, v »Prac. právu«, roč. XI., č. 424): Pokud při smlouvě, již byl někdo pověřen generálním rozprodejem zboží vyrobeného v továrně druhé smluvní strany za prodejní provisi a za určité procento z obrátu, nešlo o smlouvu služební, nýbrž o smluvní poměr samostatného podnikatele (obchodního agenta), jenž nebyl

povinen vydati se na obchodní cesty v době určené druhou smluvní stranou a jehož zdráhání se vyhověti příkazů vůbec i při vhodných vzorcích i přiměřených cenách neopravňovalo druhou smluvní stranu k jednostrannému zrušení smlouvy.

Během exekučního řízení nebo z podnětu exekučního řízení. Rozh. prac. soudu v Praze z 12. II. 1934, č. j. Cpr IV 8/34-8, kraj. soudu civil. v Praze z 3. III. 1934, č. j. Opr 131/34-10, Sb. min. sprav. čís. 89.

V daném případě je sice předmětem žalobním nárok vyvěrající z pracovního poměru, ale žaloba nesměruje proti A. N. osobně, nýbrž jen jako vnučenému správci, ustanovenému v exekuční věci proti J. M. Jde tu tedy o spor vzniklý během exekučního řízení, resp. vzniklý z jeho podnětu, a pro takové spory je ve smyslu ustanovení §§ 17 a 51 ex. řádu výlučně příslušný soud exekuční. Cit. předpisy nedoznaly žádné změny zákonem o pracovních soudech.

V pracovních sporech je dohoda o příslušnosti vyloučena. Usnesení kraj. soudu civilního v Praze z 30. IV. 1935, Opř 231/35.*)

Soud I. stolice odmítl žalobu jsa toho názoru, že ve sporech vzešlých z pracovního poměru jest nepřipustná prorogace pokud se týče soudní příslušnosti místní. Avšak tento názor nemá podklad v zákoně. Zákon o pracovních soudech řeší otázku soudní příslušnosti docela samostatně a nikde neuvádí, že by platila kromě ustanovení tohoto zákona ustanovení normy jurisdikční, tedy v tomto případě § 104 j. n. Jest proto dohoda stran o soudní příslušnosti ve sporech z pracovního poměru vůbec vyloučena. Kdyby byl zákon chtěl prorogaci připustiti, byl by to zajisté stanovil buď výslovně nebo poukazem na § 104 j. n. Zákonodárce byl by zajisté tak důležitou otázkou nenechal nepovšimnutou. Zákon vyloučil prorogaci patrně proto, poněvadž dělníkům chtěl zachovati co se týče místní příslušnosti volbu jim zaručenou č. § 3 zákona. Dalo se přece předvídati, že by připuštění prorogace tuto volbu byla prakticky vyloučila v neprospěch dělníka. Bylo proto stížnosti vyhověti. Dr. R. Traub.

Jestliže zaměstnanec sám nepřesně vyplnil přihlášku k pensijnímu pojištění, stíhá jej na polo-vici škoda, kterou utrpěl nesprávným vyplněním této přihlášky. Rozh. prac. soudu v Praze z 11. X. 1933, č. j. Cpr IV 641/33-6, kraj. soudu civ. v Praze ze 16. II. 1934, č. j. Opr 466/33-10, Sb. min. sprav. č. 87.

Žalobní nárok jest vyvozován z té okolnosti, že žalovaná firma přihlásila žalobkyni k pensijnímu pojištění až od 1. ledna 1926 místo od 1. října 1925 a tím prý zavinila, že žalobkyně nezískala 30 příspěvkových měsíců potřebných k tomu, aby nabyla nárok na výbavné ve výši 4267 Kč.

Nejprve jest se zabývatí námitkou žalované firmy, že žalobkyně sama celou přihlášku vyplnila,

razítkem firmy a svým podpisem opatřila a pensijnímu ústavu v Brně podala, čímž prý také uplatňovanou škodu si sama zavinila anebo aspoň spoluzavinila.

V tom směru zjistil odvolací soud ze spisů Všeobecného pensijního ústavu v Brně, že v dotyčné přihlášce jako den nástupu žalobkyně do služeb žalované firmy jest uveden 1. leden 1926 a že přihláška jest opatřena razítkem firmy a podpisem žalobkyně, že jde o pravý podpis žalobkyně, bylo výslovně doznáno. Bezprostředně před podpisem je natištěna poznámka, že nebudou-li na onom místě vyznačeny nějaké pochybnosti, bude úřadovna míti za to, že zaměstnavatel a zaměstnanec souhlasí, aby pojištění bylo provedeno na základě předcházejících údajů.

Jde tu o společnou přihlášku, k jaké byla žalobkyně oprávněna podle § 73 pensijního zákona čís. 138/14 ř. z. a za niž i ona přijala plnou zodpovědnost, a oba, zaměstnavatel i zaměstnanec tudíž zavinili, a to ve smyslu ustanovení § 1304 obč. zák. stejným dílem, že za počátek pojištění byla vzata doba skutečnosti neodpovídající.

Nárok na odškodnění pro chorobu z povolání přísluší také, jestliže sice choroba ta vymizela, avšak zaměstnanec nemůže své povolání vykonávat, aniž se vydal nebezpečí, že táž choroba se u něho znovu dostaví. Nález rozh. soudu úrazové pojišťovny v Praze ze 14. XII. 1934, Cu 848/34-11.

Naříkaným rozhodnutím byl nárok žalobcův na odškodnění zamítnut z důvodu, že žalobce onemocněl dne 30. I. 1933 důsledkem škodlivého vlivu olova, s nímž jako sazeč písma, zaměstnaný v podniku N., tiskárna v N. B., pracoval a ve styk přicházel, nýbrž že jde u něho o chorobu, jejíž vznik a průběh nejsou nijak v příčinné souvislosti s uvedeným povoláním žalobcovým. Právem napadá žalobce toto rozhodnutí. Na základě výpovědí znaleckých svědků a posudků, jež podali soudní znalci při ústních jednáních dne 19. X. a dne 14. XII. 1934, zjišťuje rozhodčí soud, že žalobce již roku 1930 jevil příznaky otravy olovem a že jeho onemocnění dne 30. I. 1933 nastalo důsledkem otravy olovem, s nímž jako sazeč v uvedeném podniku zaměstnaný od roku 1924 přicházel do styku. Jde tedy o nemoc z povolání, uvedenou v příloze k zákonu z 1. VI. 1932, č. 99, pod běž. čís. 1 a žalobce má proti Úrazové pojišťovně nárok na odškodnění po rozumu vyčteného zákona a zákonů o úraz. pojištění dělnickém. Tomu nevádí, že zmíněná nemoc z povolání již koncem roku 1933 vymizela, kdyžtž, jak posudkem znaleckým je zjištěno, žalobce své zaměstnání jako sazeč písma nemůže nastoupiti, aniž se vydal nebezpečí, že táž nemoc u něho znovu se dostaví, a takto se stal nezpůsobilým k výkonu svého povolání, jež také vskutku od 1. II. 1933 již nevykonává. J. K a r a j s.

Poznámky.

Dr. Mil. Černý:

Rozhodnutí rozhodčí komise o propuštění zaměstnance podle § 3, písm. g) zák. o záv. výborech nelze zvrátiti ani určovací žalobou. (K rozh. nejv. soudu z 23. III. 1934, Rv I 380/34, č. 743 »Pracovního práva«.)

*) Srov. k tomu dr. R. Traub »K připustnosti prorogace ve sporech pracovních« v t. l. roč. 1935, č. 5, str. 88.

A. M., náhradní člen závodního výboru zřízeného v drátotažné fy Š. S. ve V., byl počátkem ledna 1933 vysazen na bezplatnou dovolenou. O jeho vysazení jednala smířčí komise počátkem května 1933 a v důsledku tohoto jednání byl povolán do práce dne 15. května 1933.

Práci nastoupil obvyklým způsobem, byla mu však na místo původních pracovních výkonů přidělena náhradní práce, spočívající v mytí podlah v kantině.

M., který dříve zastával práci jako dělník v továrně při odvádění drátu, přirozeně pociťoval v této změně nespravedlivé příkoří. Proto během pracovní doby obrátil se na závodního ředitele se žádostí, aby mu potvrdil podpisem průchodku k odchodu z továrny, odůvodňuje to tím, že si hodlá stěžovat na živnostenském inspektorátě v P. a u své odborové organizace. Závodní ředitel vzpochoval se zprvu vůbec průchodku svým podpisem opatřití a M. tak umožnit odchod z továrny, když však M. na svém požadavku setrval, dokládaje, že přidělená mu práce neodpovídá tomu, na čem se usnesla smířící komise, závodní ředitel napsal mu na průchodku, že »odchází na vlastní odpovědnost a důvod k odchodu, že si bude stěžovat na živnostenském inspektorátu a u organizace, že jsem mu přidělil práci, s kterou nesouhlasí, neuznávám. — Podpis.«

S touto průchodkou, takto poznačenou, M. opustil závod a odjev nejbližším vlakem do P., přednesl své stížnosti na příslušných místech. Druhého dne hodlal opět práci nastoupiti, avšak do závodu se již nedostal, neboť správa závodu mu oznámila, že byl propuštěn, poněvadž neoprávněně zanechal práce a odvolala se při tom na ustanovení § 82, lit. f) živnostenského řádu s tím, že k tomuto propuštění nepotřebuje souhlasu Rozhodčí komise, zřízené podle zákona o závodních výborech, neboť běží o důvod, který ospravedlňuje okamžité propuštění i člena závodního výboru.

Závodní výbor dělnický však s tímto postupem správy závodu nebyl spokojen a vznesl proto proti propuštění jeho člena M. stížnost, o níž rozhodovala Rozhodčí komise.

Majitelka závodu bránila se proti této stížnosti poukazem, že Rozhodčí komise není příslušná o věci vůbec jednat, poněvadž důvod propuštění podle zákona opravňoval správu závodu k okamžitému propuštění bez jakéhokoliv předchozího souhlasu Rozhodčí komise, odvolávajíc se na ustanovení § 22, odst. 2., zák. o záv. výborech.

Rozhodčí komise však o stížnosti závodního výboru jednala, neboť uznala svoji příslušnost k rozhodování a stížnosti vyhověla, výpověď M. zrušila jako nezákonnou a firmě uložila, aby propuštěného M. přijala zpět do práce za dřívějších podmínek s náhradou za výdělek mezitím mu ušlý.

S tímto rozhodnutím nebyla správa závodu spokojena a proto majíc za to, že rozhodčí komise jednala o věci, o které jednat neměla a své rozhodnutí tedy vydala neprávem, podala u pracovního soudu v P. žalobu. V žalobě této tvrdila firma, že člen závodního výboru A. M. byl okamžitě propuštěn plným právem, poněvadž neoprávněně zanechal práci, takže tu byl důvod k okamžitému propuštění, zmíněný v § 82, lit. f) živn. řádu a žádala, aby pracovní soud rozsudkem pravoplatně rozhodl o tom, že skutečně důvod k propuštění M. tu byl, takže správa závodu dělníka propustivší nikterak nepochybila, naopak však pochybila rozhodčí komise tím, že propuštění M. zrušila, ačkoliv k tomu neměla práva.

Firma dovozovala, že otázku výpovědního důvodu dle § 82 lit. f) ž. ř. jest oprávněn řešiti pouze soud, nikoliv rozhodčí komise. Jestliže rozhodčí komisi dle zákona o závodních výborech zřízené naskytne se řešení takové či podobné otázky, nemůže si dáti na ni sama odpověď, nejsou k tomu oprávněna, nýbrž má rozhodčí komise, dříve než vydá svůj nálezn, požádati soud,

aby o otázce důvodnosti propuštění předem rozhodl.

Firma zastávala stanovisko, že rozhodčí komise otázku propuštění si řeší pro konkrétní případ, který v mezích svoji kompetence jest oprávněna rozhodnouti, může si řešiti pouze preudiciálně a pro svoji potřebu, takže jejím náleznem zůstává nedotčeno právo, aby o propuštění, o jeho oprávněnosti a správnosti rozhodoval s účinkem právní moci schopným soud k tomu příslušný. Rozhodčí komise nemůže s účinkem právní moci schopným rozhodnouti o tom, zda zaměstnavatel člena závodního výboru propustil důvodně čili nic, nýbrž judikátní rozhodování o této věci přísluší soudu.

O této žalobě zaměstnavatelky bylo nařízeno ústní jednání před pracovním soudem, k němuž se žalovaný M. dostavil a vznesl námitku nepřipustnosti práva, odůvodniv ji poukazem na nepřipustný nálezn rozhodčí komise, v němž jeho propuštění jako nezákonné definitivně a konečně bylo uznáno nesprávným a zrušeno.

Avšak pracovní soud jednaje o žalobě zaměstnavatelky, přiklonil se k názoru ji zastávanému a námitky nepřipustnosti pořadu práva zamítl a rozhodl ve věci samé, že propuštění M. na základě § 82 lit. f) ž. ř. stalo se právem a žalovaný M. jest povinen propuštění to uznati.

V důvodech tohoto rozsudku pracovní soud uvedl, že rozhodčí komise otázku propuštění řešila asi preudiciálně a poněvadž otázka tato nebyla dříve příslušným soudem pravoplatně rozhodnuta, jest pracovní soud povolán o ní sám rozhodovati. Rozhodčí komise totiž nebyla oprávněna o této otázce rozhodovati s konečným účinkem a učinila-li tak přece, dělo se to pouze pro její potřebu, aby mohla rozhodnouti o stížnosti na ni vznesenou, takže není vyloučeno, aby postižená zaměstnavatelka mohla se sama obrátiti na soud příslušnou žalobou, bez ohledu na výrok rozhodčí komise a aby mohla žádati soudní rozhodnutí, které by mělo účinek právní moci schopný.

Proti tomuto rozsudku podal M. odvolání ke krajskému soudu v P. ve věcech pracovních, v němž dovozoval nesprávnost názoru soudu prvního, pokud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva a o žalobě zaměstnavatelčině vůbec jednal. Mimo to však v odvolání poukazyval na to, že bez ohledu na tuto právní stránku věci propuštění samo stalo se neprávem, poněvadž o okolnosti, která zaměstnavatelku k němu vedla, netvoří důvod k okamžitému propuštění dle § 82 lit. f) ž. ř.

Odvolací soud sice odvolání M. vyhověl a rozsudek prvního soudu změnil, avšak nikoliv proto, že by soud vůbec nebyl povolán o věci jednati vzhledem k nálezn rozhodčí komise, nýbrž pro to, poněvadž došel k názoru, že M. práci bezdůvodně nezanechal, takže jeho propuštění bylo nesprávné. Odvolací soud tedy judikoval pouze ve věci samé.

O nepřipustnosti pořadu práva, t. j. o nepřipustnosti žaloby, rozhodl stejně, jako prvý soud, s jehož názorem se byl ztotožnil, že totiž žaloba zaměstnavatelky jest přípustnou i tehdy, když rozhodčí komise o propuštění jednala a o něm ve svém nálezn rozhodla, poněvadž toto rozhodnutí rozhodčí komise jest pouze povahy preudiciální vzhledem k ustanovení § 22 cit. zákona o závodních výborech, protože nebylo dosud příslušným pracovním soudem o otázce té rozhodnuto. V § 3 téhož zákona jest výslovně v příslušném odstavci uvedeno, že ustanovení tohoto § týkající se nálezu rozhodčí komise, nevztahuje se na dělníka

nebo zřízení, který se dopustil jednání, pro něž může být pracovní nebo služební poměr bez výpovědi porušen dle ustanovení § 82 živnost. řádu z roku 1885. Již z tohoto přesného a určitého znění zákona jest z názoru odvolacího soudu zřejmo, že byť i rozhodčí komise v oboru své činnosti v mezích § 3 cit. zák. o stížnosti na ni závadným výborem dělnickým žalující strany rozhodla, nebyla tím žalující straně odňata možnost, aby projednávanou žalobou bylo příslušným pracovním soudem (§ 1 zák. o pracovních soudech) rozhodnuto s účinkem schopným právní moci.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu v P. podala zaměstnavatelka dovolání k nejvyššímu soudu, který rozhodnutím ze dne 23. března 1934 č. j. Rv I 380/34 dovolání nevyhověl. Důvody tohoto rozhodnutí byly uveřejněny v »Pracovním právu« v roč. 1934 na str. 106—107 (č. 743).

Z odůvodnění citovaného rozhodnutí nejvyššího soudu plyne, že nález rozhodčí komise, vydaný podle § 3 g) zákona čis. 330/1921 Sb. z. a n. v mezích její kompetence, nelze věcně zvrátiti, ani určovací žalobou podle § 228 c. ř. s., neboť o právním poměru, jehož určení se zaměstnavatel takovou žalobou domáhá, bylo již věcně rozhodnuto s konečnou platností. Nižší soudy byly tudíž výrokem rozhodčí komise vázány a nebyly oprávněny, by přezkoumávaly rozhodnutou již otázku, zdali propuštění žalovaného ze služeb žalované firmy se stalo po právu čili nic. Nejvyšší soud žalobu zamítl, ale odůvodnil zamítnutí jen tím, že neshledal podmínek k předčasnému propuštění žalovaného podle § 82 f) živn. řádu. Zamítnutí žaloby bylo odvolacím soudem vysloveno právem, avšak podle vyloučeného právního stanoviska nelze je odůvodňovati tak, jak učinil odvolací soud, nýbrž důvodem pro zamítnutí žaloby jest, že žalobnímu nároku nelze vyhověti již proto, že nálezem rozhodčí komise závodních výborů vydaným v mezích její kompetence, bylo s konečnou platností rozhodnuto, že propuštění žalovaného se nestalo po právu.

Nárok na plat zaměstnance, který, ač byl hotov k práci, nemohl ji konati pro přerušení dodávky elektrického proudu pro provozovnu zaměstnavatelovu.

-jkh- V konkrétním případě jde o zaměstnance, kteří pracovali v závodě, jehož stroje jsou poháněny elektrickou energií, dodávanou cizím elektrárenským podnikem. Živelní pohromou bylo přerušeno vedení a tím dodávka elektrického proudu, což mělo za nutný následek přerušení provozu závodu. Byla předložena otázka, zda zaměstnanci, zkrácení tak na čase, mají nárok na přiměřenou náhradu (§ 1155, odst. 2 obč. zák.) a zda mají nárok na plat (mzdu) zaměstnanci, kteří, ač byli ochotni k práci, nemohli ji konati pro zmíněnou překážku (§ 1151, odst. 1). Jde o aplikaci ustanovení § 1151 ozo na uvedenou skutkovou podstatu. Proti nároku zaměstnavatelovu na mzdu resp. náhradu bylo namítáno, že přerušeni dodávky elektrického proudu pro závod zaměstnavatelův živelní pohromou není »okolností na straně zaměstnavatelově«. Můžeme se tedy omeziti pouze na tuto otázku, ježto podmínice, že smluvená práce nebyla konána, ač zaměstnanec byl ochoten ji konati (zaměstnanec byl zkrácen ztrátou času), nebylo odporováno.

V první řadě jest k uvedené námitce uvést, že podle § 1155 ve znění III. dílí novely jest nerozhodným, zda okolnost vyskytla se v osobě zaměstnavatelově či jen v jeho jmění právě tak, jako zda zaměstnavatel znemožnil výkon zaviněně či náhodně. Naopak, byla-li okolnost

zaměstnavatelem zaviněna, jest zaměstnanci nad to přiznati nárok na náhradu škody podle § 1295 a násl. obč. zák. § 1155 ozo ve znění III. dílí novely nedává pro zmíněné rozlišování žádného důvodu.

§ 1155 obč. zák. není ničím jiným než zvláštní úpravou nebezpečí smluvního plnění při smlouvě služební (§ 1151 obč. zák.). Tuto zvláštní úpravu, odchýlnou od obecné úpravy smluvního nebezpečí, můžeme stopovati od základů našeho právního řádu. Římské právo nečinilo rozdílu, zda náhoda vyskytla se na straně zaměstnancově nebo zaměstnavatelově: zaměstnanci příslušela mzda bez rozdílu, zda náhoda byla na straně jeho či zaměstnavatelově či mimo smluvní strany.*) Kodifikační práce, které předcházely všeobecnému zákoníku občanskému, kodex tereziánský (hlava XII, § VI, čl. 90), osnova Hortenova (hlava VII, § 97), osnova Martiniho (hlava VIII, § 18) řeši předmětnou otázku různě. Občanský zákoník upravoval předmětnou otázku v § 1155 taktó: »Auch für Dienste und Arbeiten, die nicht zu Stande gekommen sind, gebührt der bestellten Person eine angemessene Entschädigung, wenn sie das Geschäft zu verrichten bereit war, und von dem Besteller durch Schuld, oder einen Zufall, der sich in seiner Person ereignet hat, daran verhindert, oder überhaupt durch Zeitverlust verkürzt worden ist.« Zvláště jest vytknouti, že na rozdíl od III. dílí novely nejde o nárok na mzdu, nýbrž na náhradu škody. Co do překážky, rozeznává § 1151 v původním znění dva případy: 1. překážku zaviněnou zaměstnavatelem, 2. překážku v osobě zaměstnavatelově. Tato úprava byla příčinou sporu jednak o to, zda je dán nárok zaměstnancův, jestliže překážka se vyskytla ve jmění zaměstnavatelově (nikoli v jeho osobě), jakož i o poměr § 1155 k ustanovení § 1160 (»Wird die Arbeit unterbrochen, so verantwortet jeder Theil sein Verschulden, aber keiner den Zufall.«). V praxi byla důležitá zejména prvá otázka. Krasnopolski (Oesterreichisches Obligationenrecht, 432—433) odpovídá negativně, právě tak Zeiller (Kommentar über das ABGB, III, 497). Naproti tomu Stubenrauch (Kommentar zum oest. ABGB, VIII. vyd., 426) přiznává také nárok, jestliže okolnost se vyskytla ve jmění zaměstnavatelově. Stejně Em. Adler, Der Arbeitsvertrag im Entwurf einer Novelle zum ABGB. Judikatura rozhodla pro stanovisko Stubenrauchovo a nerozeznávala, zda okolnost jest v osobě nebo jmění zaměstnavatelově, jak ani jinak není možno (právnícké osoby!). Glaser-Unger č. 898, 1433, 4227, 9580, 10807, 10958, 12352, nová řada č. 76 a j.**)

*) Heyrovský, Dějiny a systém římského práva, 5. vydání, II. sv., str. 132. Heyrovský (l. c. str. 157) a Sedláček (»Nárok zaměstnance na plat, nekonal-li službu« ve Vědecké ročence I (1922, str. 122), citují rozhodnutí l. 19, § 9, D. 19, 2: »Cum quidam exceptor operas suas locasset, deinde is qui eas conduxerat decexisset, imperator Antonius cum divo Severo rescripsit ad libellum exceptoris in haec verba: Cum per te non stetisse proponas, quo minus locatas operas Antonio Aquillae solveres, si eodem anno mercedes ab alio non accepisti, fidem contractus impleri aequum est«, které se stalo základem moderních kodifikací.

**) Meissner-Winter podávají k tomu velmi instruktivní výklad v »Rukověti živnostenského soudce«, Praha 1901, str. 82—85.

Revisní návrh obsahoval tuto textaci § 1155: »Auch für die Dienstleistungen, die nicht zustande gekommen sind, gebührt dem Dienstnehmer das Entgelt, wenn er zur Leistung bereit war und durch Umstände, die auf Seite des Dienstgebers liegen, daran verhindert worden ist. Wurde er infolge solcher Umstände durch Zeitverlust verkürzt, so gebührt ihm angemessene Entschädigung.« Změna, kterou přinesla III. dílčí novela, nebyla však obsažena ve vládní osnově, která naopak navrhovala ponechat původní znění § 1151. Změna byla provedena justiční komisí panské sněmovny (stenografické protokoly panské sněmovny XIX sese příl. 3., str. 141 a tyto protokoly XXI sese příl. 78., str. 220—221). Měly býti právě odstraněny shora uvedené spory, a to slovy »na straně zaměstnavatelově«, kterými mělo býti také vyjádřeno, že se nerozlišuje mezi překážkou zaměstnavatelem zaviněnou, překážkou v osobě zaměstnavatelově a překážkou ve jmění zaměstnavatelově. Tím také, jak uvádí Sedláček (l. c. str. 131), »osnova spojila zavinění a náhodu zaměstnavatelovu v jeden výraz«. Nová úprava textu § 1155 měla vyhovět také sociálně politickým snahám a požadavkům ochranného zákonodárství dělnického, jichž nositeli bylo dělnické hnutí. Proto by překvapovalo, kdyby dnes se měl výklad třetí dílčí novely k všeob. zák. obč. vracet k úvahám, které měly základ v přednovelovém textu.

Tyto historické důvody nemohou nás proto nechat na pochybách právě tak jako prostý slovní výklad § 1155 o tom, že nárok zaměstnancův není podmíněn zaviněním zaměstnavatelovým ani o tom, že není důvodu pro rozlišování mezi okolnostmi v osobě či ve jmění zaměstnavatelově. Literatura ani judikatura s těmito pochybnostmi proto právem nepočítá. Krčmář (Právo obligační, 235; »Pracovní smlouva« ve Slovníku veřejného práva, 444), Mayr (Právo obligační, 275), Sedláček (Obligační právo II, 124; l. c. 132—134), Wenig (Příručka, 221), Hermann-Otavský-Srb (Zákon o soukromých zaměstnancích, 506), Kotek (Příručka pracovního práva, 34). V judikatuře je také tato věc zcela nepochybnou. Rozhodnutí z 5. IV. 1924, Rv I 1520/23 (Váž. obč. 3716), z 13. V. 1924, Rv I 373/24 (Váž. obč. 3845) a z 7. X. 1924, Rv I 773/24 (Váž. obč. 4215) výslovně vytýkají, že ustanovení § 1155 nepředpokládá na straně zaměstnavatelově zavinění. Že také náhoda na straně zaměstnavatelově jest »okolností na straně zaměstnavatelově«, konstatují zejména rozhodnutí nejv. soudu: z 22. VI. 1915, Rv I 374/15 (Glaser-Unger, nová řada č. 7500), z 23. X. 1923, Rv I 294/23 (Váž. obč. 3065), z 16. IV. 1924, Rv I 792/24 (Váž. obč. 4148), z 15. IV. 1924, Rv I 1520/23 (Váž. obč. 3716). Že ustanovení § 1155 postihuje nejen okolnost »v osobě zaměstnavatelově«, nýbrž také v jeho majetkovém okruhu, bylo vysloveno v rozh. nejv. soudu z 16. IV. 1924, Rv I 792/24 (Váž. obč. 4148). Souhlasná je judikatura vrchního hornického rozhodčího soudu (Beránek, Sbirka judikátů, 147—152): »Podle § 1155 obč. zák. ve znění III. dílčí novely ručí zaměstnavatel za všeliké náhody, které se udály v jeho sféře, pokud jimi znemožněn byl služební výkon, ať to jsou příhody, jež se týkají samotné jeho osoby, či zevnější nahodilé události, jako je zastavení

provozu. Nárok zaměstnancův není tu nárokem na náhradu škody z titulu zavinění, nýbrž prostě smluvním nárokem na zaplacení mzdy přes to, že vlastní výkon byl zmařen« (Vhrs z 21. IX. 1926, č. 102/26); stejně Vhrs z 13. VI. 1928, č. 76/28 a 77/28, z 11. V. 1932, č. 29/32, z 28. VI. 1933, č. 110/33 a j.

Podle § 1155 obč. zák. v úpravě III. dílčí novely »Také za služby, které nebyly vykonány, náleží zaměstnanci plat, byl-li ochoten je konati a bylo-li mu v tom zabráněno okolnostmi, kteréž jsou na straně zaměstnavatelově.« Okolnost je na straně zaměstnavatelově, je-li v jeho sféře osobní či majetkové. Tato okolnost je příčinou, která zabraňuje zaměstnanci konati práci. Ať již tak, že zaměstnanec nemůže konati práci pro nedostatek součinnosti zaměstnavatelovy (objektivní (!) prodlení zaměstnavatele-věřitele), nebo tak, že zaměstnanec nemůže konati práci pro objektivní nemožnost výkonu, jejíž příčina je na straně zaměstnavatelově (Sedláček, l. c. 132).

V daném případě je okolností, která zabránila zaměstnancům konati práci zastavení provozu závodu. Tato okolnost je na straně zaměstnavatelově. Přerušení dodávky proudu jest již příčinou této okolnosti a živelní pohroma, která způsobila přerušení této dodávky, jest dalším článkem tohoto příčinného řetězu. S hlediska § 1155 obč. zák. jest okolností na straně zaměstnavatelově zastavení provozu, nikoli předcházející příčiny tohoto následku. Nerozhoduje tedy, z jakého důvodu došlo k přerušení provozu. Avšak i kdybychom brali v úvahu okolnost přerušení dodávky proudu, nepřijdeme k výsledku jinému. I to by bylo okolností ve sm. § 1155. Právě tak jako judikatura za ni má náhodný nedostatek uhlí (Váž. obč. 3065) nebo poruchu motoru (Glaser-Unger n. ř. 2841/1917). Proto pak skutečnosti, za kterých došlo k přerušení dodávky proudu (živelní pohroma) jsou nerozhodné. Kdybychom je chtěli bráti v počet, mohly by míti význam jen pro zavinění zaměstnavatelovo. A to je pro nárok zaměstnancův nerozhodné.

Provádění vládn. nař. č. 161/1933 Sb. z. a n. — výplata státního příplatku vojínům na dovolené.

Ministerstvu sociální péče byly předneseny dotazy, zda vojínům, jimž byla dána dovolená podle § 4, odst. 2 zákona čís. 267/1934 Sb. z. a n., o délce presenční služby — lze vypláceti státní příplatek k podpoře v nezaměstnanosti. K tomu se sděluje, že vojiny, o něž jde, dlužno považovati za osoby, jejichž služební vojenský poměr trvá. Z toho důvodu a vzhledem k ustanovení § 4, odst. 3 cit. zákona, podle něhož nastoupení dovolené záviselo od souhlasu vojína, nelze dovolenou považovati za nezaměstnanost ve smyslu předpisů o státním příplatku v nezaměstnanosti; pro výplatu státního příplatku po dobu trvání této dovolené, t. j. do 4. února 1935, by nebylo tudíž podle zákona č. 267/1921 ve znění vládního nařízení č. 161/1933 Sb. z. a n. předpokladů. (Výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. ledna 1935, čj. E 3200-21/1.)

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu „Odborové sdružení československé“ Kč 12.—, s přílohou „Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva“ Kč 18.—, nebo doplatek úměrný zvýšenému rozsahu. — Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hyberská ul. 7. — Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII.-1927. Podací úřad Praha 5.